

HBD **Novosti**

HRVATSKO BIBLIOTEKARSKO DRUŠTVO Lipanj 1992. – ožujak 1994. Broj 1-3 ISSN 1330-416X

Pred našim je članovima prvi broj Novosti, glasila našega stručnog društva. O financijskim će sredstvima, vremenu i trudu koje mogu uložiti pojedini članovi uprave i suradnici u oblikovanje svakog broja, zavisiti i učestalost njihova izlaza. U ovom smo broju pokušali sažeto prikazati rad sadašnje uprave od izbora 1992. do danas. Mislimo da bi Novosti trebale izlaziti bar polugodišnje. Za razliku od Vjesnika bibliotekara Hrvatske, koji objavljuje stručne i znanstvene radove, Novosti donose kratke prikaze i obavijesti o radu uprave i pojedinih Društvenih tijela, o radu IFLAe, o stručnim skupovima i savjetovanjima, o stipendijama, o novostima u knjižnicama, o novim publikacijama, računalnim programima i bazama podataka s područja bibliotekarstva, kao i osobne vijesti. Naše bismo članstvo željeli ukratko obavijestiti o zbivanjima u struci u zemlji i u inozemstvu, a očekujemo i reakcije u obliku komentara, kritika i opaski. Rubriku Pisma nećete naći u ovom broju; hoće li se pojaviti u sljedećem, ovisi o Vama. Pišite nam, javljajte nam o zbivanjima u Vašim knjižnicama, komehtirajte, reagirajte! Želja nam je da rad Društva postane javan, a koncepcija uprave Društva poznata svakom članu.

STRUČNO DRUŠTVO DANAS

Naše stručno društvo ima danas dvostruku odgovornost: odgovornost prema javnosti, koja od profesionalaca očekuje djelotvorno obavljanje povjerenih im zadaća i odgovornost prema članovima, koji moraju znati što mogu i moraju činiti u promijenjenim okolnostima.

Za razliku od pojedinih knjižnica koje u prvom redu moraju ispuniti ciljeve i zadaće koje od njih zahtijeva njihov osnivač, Društvo, zahvaljujući kumulaciji znanja i stručnosti koju posjeduju svi njegovi članovi zajedno, organizacija je koja ima uvid u zbivanja u cijeloj struci i najlakše može utvrditi neposredne zadaće i razvojne prioritete.

Dugoročno, stručna bi politika Društva trebala biti usmjerena na:

- stvaranje u javnosti svijesti o potrebi i pravu pojedinca na informaciju jer dostupnost informacijama jača sposobnost pojedinca da donosi zrele i odgovorne odluke na svim područjima,
- jačanje svijesti o značaju i ulozi knjižnica u kulturi društva i s tim u vezi na stalan rad na poboljšanju kvalitete knjižničnih usluga i službi,

- pomoć u razvijanju postojećih i otvaranju novih knjižnica s ciljem premošćivanja razlika između onih koji obavijesti imaju i onih koji ih nemaju,

- promicanje intelektualne slobode koja uključuje zaštitu od cenzure,

- preuzimanje uloge vodiča i harmonizatora među različitim vrstama knjižnica i srodnih ustanova,

- utjecanje na primjeren i struci odgovarajući razvoj informacijske tehnologije koja se primjenjuje u knjižnicama,

- stalno sudjelovanje u oblikovanju cjelokupnog zakonodavstva i ostalih uredbi koje se odnose na knjižnice i njihove službe, školovanje i status knjižničara, opremu itd.

Dosljedno tomu, Društvo će raditi na:

- sustavnom i stalnom obrađivanju svojih članova,

- poboljšanju statusa profesije,

- izgradnji pozitivne slike o profesiji u javnosti,

- privlačenju najboljih studenata u profesiju.

Društvo će nastojati obavljati pojedinih zadaća povjeriti

onim svojim članovima koji za svaku pojedinu zadaću imaju najviše sklonosti i predispozicija.

U svibnju 1992. kad je izabrana sadašnja uprava, zatečeno je u Društvu sljedeće stanje:

U ovom broju:

Stručno društvo danas

Iz rada Društva

Iz regionalnih društava

Međunarodna zbivanja

Nakladnička djelatnost

**Vijeće za knjižnice
Hrvatske**

Iz knjižnica

**Skupovi, stipendije,
predavanja**

Novi naslovi

Društvo je formalno registrirano na adresi Nacionalne i sveučilišne biblioteke, ali niti u jednoj od dviju zgrada koje Biblioteka sada koristi ne postoji prostor namijenjen Društvu. Na našu je pismenu molbu da nam se osigura prostor za rad poslovnog tajnika i smještaj opreme, ravnatelj NSBa odgovorio da do preseljenja u novu zgradu Društvu ne može ponuditi nikakav prostor. Kad smo u rujnu 1993. zaposlili stalnog poslovnog tajnika, Društvo se privremeno preselilo u prostoriju od 6 m² na Filozofskom fakultetu, koju mu je

NOVOSTI su nastavak publikacije BILTEN

Ovaj su broj uredili
Žaneta Baršić-Schneider
Aleksandra Horvat
Antonija Kukuljica
Ljerka Lušićić
Tatjana Nebesny
Zdenka Sviben
Mate Šikić
Daniela Živković

Odgovorna urednica
Aleksandra Horvat

Tajnica uredništva
Antonija Kukuljica

Adresa uredništva
HBD, c/o Filozofski fakultet
u Zagrebu, Salajeva 3
41000 Zagreb
tel. 041-620-212
faks 041-513-834

Za članove HBDA
NOVOSTI su besplatne

Cijena za knjižnice
1.800 HRD

Prilozi se šalju na adresu uredništva

Adresa za narudžbu društvenih izdanja
HBD, Mate Šikić
Republike Austrije 20
41000 Zagreb
tel. 041-576-276

Slog
DENONA d.o.o. - Zagreb

Tisak
KRATIS d.o.o. - Zagreb

ustupila Katedra za bibliotekarstvo.

Naziv Društva nije uvršten u telefonski imenik Zagreba, niti u adresare zagrebačkih ili hrvatskih ustanova. Društvo ne posjeduje namještaj (osim dva ormara u kojima se čuva arhiva) a ni opremu za rad. Poslovna tajnica sada rabi računalo koje pripada Katedri za bibliotekarstvo. Arhivu Društva zatekli smo u kartonskim kutijama u podrumu NSB, u koje je bez reda prebačena iz ormara u kojima je nekoć bila. Tek na naše inzistiranje da se arhiva vrati u ormare, uz zalaganje zamjenika ravnatelja NSB, dr. J. Stipanova, dokumenti o povijesti Društva vraćeni su na svoje prijašnje mjesto.

Ne postoji pouzdan popis odnosno adresar članova. Kako ne postoji ni tiskani adresar knjižnica u Hrvatskoj, ne zna se ni koliko knjižničara radi u Hrvatskoj i koliki je postotak učlanjen u Društvo. Zato smo odmah zamolili predsjednike regionalnih društava da nam dostave podatke o broju članova. Tiskane su pristupnice u članstvo i pripremljen i raspačan upitnik namijenjen prikupljanju podataka o knjižničarima u Hrvatskoj.

Financiranje rada Društva poseban je problem. Ministarstvo prosvjete isplaćuje naknadu za rad poslovnog tajnika. Članarina i nakladnička djelatnost postaju glavni izvori prihoda Društva. Jasno je da članarina ne može biti dostatna ni za pokriće redovne djelatnosti (putni troškovi članova komisija i sekcija, troškovi održavanja skupštine, priprema i tiskanje 'Novosti', papir, diskete, poštarina), čak i kad bi bila uplaćena na vrijeme i kad bi je platili svi koji se smatraju članovima. Za godinu 1992. Ministarstvo prosvjete i kulture je platilo članarinu HBDA u IFLAi, ali u 1993. to više nije učinilo, a nema naznaka da će to moći učiniti u 1994. Novi porezni sustav nimalo nam ne olakšava pronalaženje pokrovitelja, a tomu doprinosi i dosadašnja neprozirnost Društva, kao i loše financijsko stanje knjižnica i nakladnika, naših naravnih pokrovitelja.

Stoga smo u Društvu morali krenuti od temeljnih zadaća, koje smo iznijeli u planu rada za 1994. godinu.

Promjene u teritorijalnom ustrojstvu Hrvatske i činjenica da je Društvo dosad bilo organizirano kao savez regionalnih bibliotekarskih društava, a ne po jedinaca i institucija, jedan je od razloga za najavu promjene statuta Društva i otvaranje postupka prihvaćanja prijedloga izmjena i dopuna ovog osnovnog dokumenta. U skladu s novim Ustavom i međunarodnim konvencijama koje obvezuju i Hrvatsku, u našem bi se statutu morale redefinirati i temeljne zadaće Društva, među koje svakako treba ubrojiti i pravo pojedinca na slobodan pristup informacijama odnosno pravo na čitanje. Svjesni smo, međutim, da su mnogi naši kolege, bez obzira na manjkavosti i nedorečenosti naših dosadašnjih statuta, u svom radu časno promicali ova prava, zalagali se da korisnici dobiju pristup željenoj građi i da vrijedna građa ostane u vlasništvu knjižnice.

Uz promjene u statutu predviđamo i potrebu prerade etičkog kodeksa Društva. Sadašnji tekst ovoga, za profesionalce osnovnog dokumenta, ne govori dovoljno o osiguravanju slobodnog pristupa informacijama i ne pruža uvijek čvrsto uporište koje bi pojedincu pomoglo razlučiti korektno od nekorektnoga.

Društvo smatra da je potrebno hitno donijeti novi zakon o knjižnicama i knjižničarstvu. Članovi Društva sudjelovali su u izradi dosadašnja dva nacrtu prijedloga, pa se nadamo da će Društvo biti i dalje konzultirano. No uz Zakon o knjižnicama, donosi se i čitav niz drugih zakona i uredbi koje se djelomično tiču i naše struke. Nabrojiti ćemo samo neke, npr. Zakon o visokim učilištima, Zakon o autorskom pravu, Zakon o telekomunikacijama, Zakon o udrugama itd. Pokušali smo stupiti u kontakt s nekim našim sadašnjim i bivšim članovima, koji su ujedno i sarski zastupnici, s molbom da zastupaju mišljenja struke. Komisija za službene publikacije preuzela je na sebe obvezu praćenja zakonskih prijedloga i ulogu posrednika između Stručnog odbora Društva i zastupnika.

Nastavit ćemo raditi na prikupljanju podataka o oštećenim ili uništenim knjižnicama, a posebno nas zanima sadržaj uništenih fondova. Taj bi posao va-

ljalo vezati uz prikupljanje točnih i pouzdanih podataka o svim knjižnicama u Hrvatskoj jer takvih podataka nema.

Izrađen je i raspačan upitnik za pripadnike knjižničarske struke u Hrvatskoj. Dosad je prikupljeno 820 ispunjenih upitnika i izrađena baza podataka za adresar članova Društva. Prikupljeni će se podaci uobličiti i za tisak u publikaciji 'Tko je tko : knjižničari u Hrvatskoj'.

Pripremit će se i objaviti brošura o ustrojstvu, ciljevima, zadaćama i radu Društva. Namjera je izrade brošure učiniti ciljeve i zasade Društva javno poznatima i promicati struku.

Javljaju nam se mnogi nakladnici, proizvođači datobaza, druga stručna društva, tijela IFLAe i druge organizacije iz inozemstva s molbom da im pomognemo u prikupljanju podataka o knjižnicama, stručnim druš-

tvima, knjižničarima i sl. u Hrvatskoj. Javljaju nam se pojedinci sa željom da im pomognemo u odabiru knjižnice kojoj bi poklonili svoju osobnu knjižnicu, studenti našega porijekla koji bi željeli doći u Hrvatsku i raditi u knjižnici. Dosad smo odgovorili na svako pismo i nastojali pomoći koliko smo mogli, što ćemo činiti i dalje jer mislimo da i tako pomažemo u promicanju Društva i struke.

O našoj nakladničkoj djelatnosti možete saznati na drugom mjestu u 'Novostima'. Ovdje dodajemo da ćemo i dalje poticati prevođenje i objavljivanje međunarodnih stručnih standarda i izradu i objavljivanje nacionalnih stručnih normi.

U skladu sa zaključkom Glavnoga odbora, u lipnju ove godine planiramo održavanje Savjetovanja o primjeni kompjutera u knjižnicama u Hrvatskoj.

Cilj je Savjetovanja upoznavanje članstva s različitim programima koji se rabe u knjižnicama i informacijskim centrima u Hrvatskoj, kako bi svatko mogao slobodno prosuditi što mu je potrebno i prikladno za vlastite potrebe, saznati pojedinosti o potrebnoj opremi, cijeni, načinu održavanja i sl. Savjetovanje će se održati pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i tehnologije. Elektrotehnički fakultet ustupio je prostor za održavanje Savjetovanja i izlaganje programa uz iznimno povoljne uvjete, na čemu zahvaljujemo fakultetskoj upravi.

Predviđamo organiziranje i održavanje okruglog stola posvećenog stalnom usavršavanju knjižničara s ciljem da se utvrde načini izvođenja i sadržaji programa stalnog usavršavanja u struci.

A. Horvat

IZ RADA DRUŠTVA

28. SKUPŠTINA DRUŠTVA ODRŽANA 7. SVIBNJA 1992. U ZAGREBU

GLAVNI ODBOR

Aleksandra Horvat - predsjednica Društva; Ljerka Lušićić - potpredsjednica, DB Zagreb; Mate Šikić - blagajnik, DB Zagreb; Daniela Živković - tajnica, DB Zagreb; Bruno Dobrić - potpredsjednik, DB Istra; Enerika Bijač - DB Bjelovar; Nora Gamulin - DB Dubrovnik; Slavica Medunić-Pecoja, DB Karlovac; Vjekoslav Bizjak, DB Slavonije i Baranje; Milka Šupraha-Perišić - DB Rijeka; Đurđa Zorko - DB Sisak; Ana Vresk - DB Varaždin; Dinka Kovačević - DB Slavonski Brod; Edita Bačić - DB Split; Ives Čaće - DB Zadar i Danica Šubašić - DB Lika.

U 1993. održane su skupštine DB Istre i DB Slavonski Brod, pa su u Glavni odbor ušle Nela Načinović, DB Istra (u svibnju) i Ružica Junačko, DB Slavonski Brod (u srpnju, umjesto Dinke Kovačević).

Od rujna 1993. u radu Glavnog odbora sudjeluje poslovna tajnica Društva Antonija Kukuljica.

U 1994. održane su skupštine DB Zadar, DB Slavonije i Baranje i DB Bjelovar. Kolegicu Čaće zamijenila je u Glavnom odboru Milenka Bukvić, kolegu Bizjaka Kata Ivić, a kolegicu Bijač Vesna Brozović.

IZVRŠNI ODBOR

Žaneta Baršić-Schneider, Bruno Dobrić, Aleksandra Horvat, Antonija Kukuljica, Ljerka Lušićić, Mate Šikić i Daniela Živković.

STRUČNI ODBOR

Nakon izbora predsjednika komisija i sekcija, Stručni se odbor prvi put sastao 17. rujna 1993. i jednoglasno izabrao Žanetu Baršić-Schneider za predsjednicu i Tatjanu Aparac-Gazivoda za zamjenicu. Na istoj je sjednici imenovan organizacijski odbor za pripremu Savjetovanja o primjeni računala u knjižnicama, koje će se održati u lipnju 1994.

UREDNIČKI ODBOR DRUŠTVENIH IZDANJA

Tatjana Nebesny - glavna urednica; Aleksandra Horvat, Aleksandar Stipčević, Đurđa Zorko i Daniela Živković - članovi

UREDNIČKI ODBOR 'VJESNIKA BIBLIOTEKARA HRVATSKE'

Dora Sečić - glavna urednica; Tatjana Aparac-Gazivoda, Dubravka Kunštek, Aleksandra Malnar i Vesna Turčin - članovi

Stručni rad Društva odvija se kroz rad sedam sekcija i 24 komisije koje su usustavljene u skladu s pojedinim vrstama knjižnica odnosno knjižničnih poslova. Rad više srodnih komisija usklađuju njihovi predsjednici u odgovarajućoj sekciji. Predsjednici komisija, koje čine jednu sekciju, biraju između sebe predsjednika sekcije. Predsjednici sekcija i predsjednik od-

nosno potpredsjednik Društva čine Stručni odbor Društva, koji objedinjuje rad svih stručnih tijela i predlaže Glavnom odboru konačni program stručnoga rada.

Sekcija za općeznanstvene i sveučilišne knjižnice

Predsjednica: Vesna Turčin - Nacionalna i sveučilišna biblioteka,

članovi: Ljerka Filaković - Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti,

Dragutin Katalenac - Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek,

Neda Glavičić - Naučna biblioteka Rijeka

Sekcija za stručne knjižnice

Predsjednica: Fila Bekavac-Lokmer

Komisija za medicinske knjižnice - predsjednica Zorka Zane

Komisija za tehničke knjižnice - predsjednica Mirjana Godec

Komisija za društveno-humanističke knjižnice - predsjednica Jasna Petric

Komisija za glazbene knjižnice - predsjednica Vedrana Juričić

Komisija za prirodnoznanstvene knjižnice - predsjednica Marula Vujasinović

Sekcija za javne knjižnice

Predsjednica: Srna Vuković-Mottl

Komisija za narodne knjižnice - predsjednica Davorka Lača-Bastić

Komisija za školske knjižnice - predsjednica Višnja Bošnjak

Komisija za zavičajne zbirke - predsjednica Srna Vuković-Mottl

Sekcija za bibliografsku kontrolu

Predsjednica: Dorica Blažević
Komisija za bibliografiju - predsjednik Petar Rogulja

Komisija za katalogizaciju - predsjednica Dorica Blažević

Komisija za klasifikaciju i predmetno označivanje - predsjednica Ljerka Filaković

Sekcija za zbirke i službe

Predsjednica: Žaneta Baršić-Schneider

Komisija za nabavu - predsjednica Marinka Perišić

Komisija za službene publikacije - predsjednica Žaneta Baršić-Schneider

Komisija za međuknjižničnu posudbu - predsjednica Dora Sečić

Sekcija za upravljanje i informacijsku tehnologiju

Predsjednica: Tatjana Aparac-Gazivoda

Komisija za zaštitu građe - predsjednica Irena Medić

Komisija za automatizaciju - predsjednica Sanja Pavlaković

Komisija za zgrade i opremu - predsjednica Antonija Kukuljica

Komisija za upravljanje - predsjednica Tatjana Aparac-Gazivoda

Sekcija za obrazovanje, teoriju i znanstveni rad

Predsjednica: Dubravka Stančin-Rošić

Komisija za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje - predsjednica Dubravka Stančin-Rošić

Komisija za znanstveni rad - predsjednica Mira Mikačić

Komisija za povijest knjižnica - predsjednica Vera Erl

Komisija za nazivlje - predsjednica Daniela Živković

Komisija za etička pitanja - predsjednik Branko Tomečak

ZAKLJUČCI SA SJEDNICA GLAVNOGA ODBORA

2. sjednica održana 8. rujna 1992. godine u Zagrebu

Potvrđen je prijedlog Izvršnog odbora da zastupnik Društva u Savjetu za knjižnice bude Tatjana Aparac-Gazivoda. Razmatralo se objavljivanje vodiča kroz razrušene knjižnice u Hrvatskoj, pa su zamoljene Tatjana Aparac-Gazivoda i Tatjana Nebesny da ispituju mogućnost objavljivanja. Govorilo se i o ratnom broju 'Vjesnika bibliotekara Hrvatske'. Zaključeno je da se sastavi kratak tekst u obliku letka kojim će se inozemna i domaća javnost obavijestiti o stradanjima knjižnica u Hrvatskoj. Blagajnički izvještaj podnio je Mate Šikić. Fond za kulturu Društvu je dobio 30.000 HRD što je nedo-

statno za tiskanje prijevoda Međunarodnog standarda za neknjižnu građu. Ministarstvo kulture i prosvjete dodijelilo je HBDu 140.000 HRD za članarinu IFLAi, a ona iznosi 232.150 HRD što je uplaćeno preko poduzeća Tamaris. Od Ministarstva će Društvo tražiti pokrivanje razlike ovih troškova. Na godišnju skupštinu Društva bibliotekara Mađarske Društvo će poslati svog predstavnika. Društvo austrijskih bibliotekara održava skupštinu u Eisenstadtu, na temu 'Stara knjiga, novi mediji'. HBD će zastupati Daniela Živković.

Novi statut HBDA dostavit će se regionalnim društvima i objavit u 'Vjesniku bibliotekara Hrvatske'. Zaključeno je da se podrži prijedlog da Središnja medicinska knjižnica Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu postane središnja medicinska knjižnica za područje (bio)medicine, te da se o tome obavijesti Ministarstvo kulture i prosvjete, Savjet za knjižnice Hrvatske i Sveučilišni bibliotečni odbor.

Primljen je dopis DB Rijeka u povodu naredbe prosvjetnih savjetnika Zavoda za školstvo - Referade Rijeka o usklađivanju radne obveze knjižničara u neposrednom radu s učenicima s 'Pravilnikom o radnim obvezama učitelja i stručnih suradnika'. Prema 'Pravilniku' školski knjižničar treba raditi 4 sata tjedno u predmetnoj nastavi. Zaključeno je da se Ministarstvu kulture i prosvjete uputi zahtjev da se ubuduće u pripremanje normativnih akata i pravilnika koji se temelje na Zakonu o školstvu, a odnose se na školsku knjižnicu i knjižničare, uključe i stručna tijela Društva.

Kolega Bruno Dobrić pozvao je kolege na stručni skup o spomeničkim knjižnicama koji će se održati u Rovinju 14. prosinca 1992. godine.

Društvo je izrazilo podršku kolegici Ranki Javor u ostvarivanju njezinih radnih prava.

Novo članske iskaznice i memorandum Društva izradit će se kada se utvrdi hoće li se mijenjati naziv Društva. Počet će se prikupljati podaci za adresar članstva.

Mr. Srna Vuković-Mottl, članica Odbora za koordinaciju obnove knjižnica, izvijestila je da je

u Vinkovce poslan bibliobus s poklonjenim i već obrađenim knjigama. Zaključeno je da je prioritetni zadatak Društva pomagati knjižnicama koje su oštećene ili uništene u ratu. Tajništvo će HBDA služiti za posredovanje u primanju i otpremi pomoći knjižnicama, i to u dogovoru s tajništvima regionalnih društava.

Prijedlog programa rada za 1993. godinu bit će poslan svim regionalnim društvima. Zaključeno je da se u Ministarstvu kulture i prosvjete potakne pitanje središta za dodjelu ISBNa.

Odlučeno je da Društvo upozori Savjet za knjižnice Hrvatske na stanje u Knjižnici Instituta prometnih znanosti.

A. Kukuljica

3. sjednica održana 22. travnja 1993. godine u Zagrebu

Društvo se mora obratiti nizu pokrovitelja za potporu u ostvarivanju pojedinih dijelova programa, mora osigurati prostor za rad profesionalnog tajnika i kontaktirati zastupnike u Saboru radi zakona vezanih uz struku. Nastojat će se povećati broj članova. Organizirat će se skup pod radnim naslovom 'Primjena informacijske tehnologije u knjižnicama'. Zamoljeni su kolege iz regionalnih društava da i dalje prikupljaju i dostavljaju podatke o oštećenim ili uništenim knjižnicama. Društvo će se tada moći obratiti zakladama za donacije. Upitnik za izradbu adre-

sara članova HBDA raspačat će se regionalnim društvima i prikupiti do 30. lipnja 1993. godine. Obavijestit će se javnost i relevantne institucije o stavovima i programima Društva. Naglašena je potreba izrade tiskanog adresa knjižnica u Hrvatskoj. Započet će se s prikupljanjem prijedloga za promjenu Statuta HBDA. Zbog nemogućnosti češćeg sastajanja, Glavni je odbor ovlastio Izvršni odbor da do daljnega donosi odluke.

A. Kukuljica

4. sjednicu održanu 28. veljače 1994. godine prikazat ćemo u sljedećem broju.

RAD U 1992. I 1993.

■ U 1992. godini članovi Izvršnog odbora i radnih tijela posjetili su regionalna društva postradala u ratu - DB Karlovac, DB Bjelovar (posjet Pakracu).

■ Prikupljali su se podaci o oštećenjima fondova i zgrada knjižnica nastalih u Hrvatskoj tijekom rata, kako bi se utvrdile potrebe svake pojedine knjižnice i prikupili podaci za 'Vodič po porušenim knjižnicama'.

■ Prikupljena je i poslana humanitarna pomoć Narodnoj biblioteci u Zenici.

■ Obaviještena je međunarodna javnost o razmjerima šteta nastalih u knjižnicama Hrvatske putem obavijesti 'Pomozite knjižnicama u Hrvatskoj'.

■ Praćen je položaj knjižničnih djelatnika u školskim knjižnicama.

A. K.

Poklon za Gradsku knjižnicu u Karlovcu

Četvrtog rujna 1992. A. Horvat, A. Grošinić i J. Jednačak posjetile su Gradsku biblioteku 'Ivan Goran Kovačić' u Karlovcu. Primili su ih gospodin Ivan Jurković, direktor, gospođa Nada Eleta, voditeljica Matične službe u Karlovcu i gospođa Slavica Medunić-Pecoja, predsjednica Društva bibliotekara Karlovac. Domaćini su gostima pokazali

oštećenja koja je u ratu pretrpjela Gradska knjižnica i potpuno uništen ogranak u Švarči. Teško je oštećen i bibliobus koji je do rata obilazio 36 stajališta. U ljeto 1993. HBD je dobio donaciju od četrdesetak naslova knjiga i časopisa, prikupljenu zahvaljujući osobnom angažiranju gospođe Enikó Basa, knjižničarke u Kongresnoj knjižnici. Donacija je smjesta upućena Društvu bibliotekara Karlovac. Prema usmenoj obavijesti koju smo dobili od kolegice Eleta, knjige su uvrštene u fond Gradske knjižnice u Karlovcu.

A. H.

Mjesec hrvatske knjige '92

Sve su regije u Hrvatskoj (osim okupiranih područja) aktivno sudjelovale u kulturnim manifestacijama koje su se održale u okviru Mjeseca hrvatske knjige. Svečano je otvorenje manifestacije bilo u Zadru. Svečanost je započela otvaranjem knjižnice na lokaciji Bili brig na samoj liniji fronte. Sadržaj svečanosti obogaćen je nizom izložbi, promocijama knjiga, znanstvenim kolokvijima, predavanjima i književnim susretima.

U Rovinju je održan skup o spomeničkim knjižnicama. U rubnom ratnom području u gra-

diću Sunji otvorena je knjižnica u novom prostoru s obnovljenom knjižnom građom i suvremenom opremom.

U Križevcima je Mjesec hrvatske knjige posvećen 740oj obljetnici slobodnoga kraljevskoga grada. U Korčuli je svečano otvorena gradska knjižnica. Zagrebačke su knjižnice organizirale brojne priredbe, izložbe i susrete s književnicima. Održani su okrugli tematski stolovi: Sloboda kao kategorija knjige, Bibliotekari i izdavači, Hrvatska knjiga izvan Hrvatske, Hrvatsko pjesništvo 1991/92 i Hrvatski pravopis(i).

U Mjesecu hrvatske knjige promoviran je idejni projekt proširenog i adaptiranog prostora Gradske knjižnice u Slavanskom Brodu koja je teško stradala u ratu.

Okrugli stol 'Narodne knjižnice u ratu i obnovi' - Vinkovci 30. 10. 1992. godine

Organizator skupa bio je Hrvatski sabor kulture, a suorganizatori Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek i Narodna knjižnica i čitaonica Vinkovci. Cilj je bio dogovoriti strategiju obnove porušenih i oštećenih knjižnica u Hrvatskoj. Prema prijedlogu Razvojne službe NSBa za projekt

zgrade vinkovačke knjižnice treba raspisati međunarodni natječaj i iskoristiti sredstva UNESCOa iz fonda 'Knjiga za sve'. Zaključeno je da Vinkovci trebaju dobiti knjižnicu veličine 2000 m². Uz knjige knjižnica bi posjedovala i AV građu, raznovrsnu periodiku i obnovljenu zbirku rukopisa književnika Slavonije. Posebno treba planirati 'Dječju knjižnicu mira' za koju je, u suradnji s Internationale Jugendbibliothek iz Münchena, već odabrano 500 knjiga za djecu i mladež na temu mira.

Matična služba slavonsko-baranjske regije iz Osijeka napravila je planove organizacije mreže knjižnica u novim uvjetima te knjižnične djelatnosti u prognaničkim centrima i naseljima. Razmjere razaranja su takve da ih neće moći riješiti sami bibliotekari, već treba nastojati da

se razvoj knjižnica financira kao dio nacionalnog programa.

Uz prikaza Ranke Javor

Društvo pokušava naći radni prostor

Aleksandru Horvat i Ljerku Lušićić primio je 16. rujna 1993., na njihov zahtjev, gospodin Božo Biškupić, zamjenik zagrebačkog gradonačelnika. Predstavnice Društva zamolile su g. Biškupića da pomogne Društvu pronaći odgovarajući poslovni prostor. Obavijestile su ga da je ravnatelj Nacionalne i sveučilišne biblioteke negativno odgovorio na dopis koji mu je Društvo uputilo s molbom da osigura prostor za rad poslovne tajnice. Prema uputama g. Biškupića Društvo je uputilo pismenu molbu Gradskoj komisiji za dodjelu poslovnoga prostora,

na koju je primilo negativni odgovor. Gospodin Biškupić također je preporučio Gradskom sekretarijatu za kulturu da otkupi 50 primjeraka publikacije 'Wounded Libraries in Croatia'. Molbu je ponovila Lj. Lušićić, predsjednica DBZa, gospodi Puškariću, Pojatini i Čuturi u više navrata, ali dosad bez rezultata.

Od 1. rujna 1993. dužnost poslovne tajnice Društva obavlja gospođa Antonija Kukuljica, bibliotekarka s položenim stručnim ispitom. Kolegica Kukuljica bila je do 1991. direktorica Narodne knjižnice u Vukovaru. Kolegica Kukuljica je i predsjednica Komisije za izgradnju i opremanje knjižnica. Želimo joj puno zadovoljstva u radu u našoj sredini.

IZ REGIONALNIH DRUŠTAVA

DB Bjelovar

Novo teritorijalno ustrojstvo Republike Hrvatske i podjela na županije izazvat će promjene i u ustrojstvu dosadašnjih regionalnih bibliotekarskih društava. Kako nam javlja tajnica Društva bibliotekara Bjelovar, kolegica Ljiljana Ernečić, voditeljica pučkih knjižnica u Županiji kopriivničko-križevačkoj sastali su se u svibnju 1993. da bi razmotrili stanje na području županije. Za županijske se knjižnice dosada brinula matična služba regije Bjelovar, u čijoj su nadležnosti bile knjižnice iz čak deset bivših općina. Kolege iz Koprivnice, Križevaca i Đurđevca smatraju da bi matična služba organizirana na razini županije bila znatno djelotvornija s obzirom na manje područje sadašnje županije u odnosu na bivšu regiju. Poslove vezane uz matičnu službu mogla bi preuzeti kopriivnička Knjižnica i čitaonica 'Fran Galović', ali samo uz uvjet da se zaposli posebna osoba, čiji rad bi financirala država ili županija, već kako to bude zakonom uređeno. Kolege predlažu i da se dosadašnje Društvo bibliotekara Bjelovar

preustroji u županijska društva jer smatraju da će manja društva, kao 'logički, interesno i teritorijalno povezane cjeline', moći učinkovitije djelovati.

Skupština Društva bibliotekara Bjelovar održana je 12. ožujka 1993. u Koprivnici. Skupštini su prisustvovali A. Horvat, Lj. Lušićić i M. Šikić kao predstavnici HBDA. U radnom dijelu skupštine A. Horvat održala je predavanje o svojem studentskom boravku u SAD. Za sudionike skupštine organiziran je posjet stručnoj knjižnici 'Podravke', Knjižnici i čitaonici 'Fran Galović' u Koprivnici i izložbi 'Iz fundusa Galerije Koprivnica'. Zajednički ručak pripremljen je u 'Podravci'.

DB Rijeka

Na poziv DB Rijeka 18. veljače 1993. A. Horvat održala je predavanje o svojem studentskom boravku u SAD. Govorila je i o dvjema zakladama koje postoje u Hrvatskoj (Sabre i Otvoreno društvo), a mogle bi pomoći u osiguranju donacija za naše knjižnice.

DB Zagreb

U prostorijama Gradske komore Zagreb, u organizaciji Hrvatskoga društva za sustave, održano je 25. ožujka 1994. savjetovanje na temu 'Znanstvena i stručna društva za društveni i gospodarski razvitak'. Ministrica Ministarstva znanosti i tehnologije dr. Greta Pifat-Mrzljak predložila je sudionicima podatke o stručnim i znanstvenim društvima. Navela je da je Ministarstvo u 1993. godini financiralo 89 društava koja su ukupno dobila 140.000 DEM. U 1994. godini Ministarstvo znanosti i tehnologije primilo je 108 zahtjeva. Kriteriji za financiranje društava jesu: izdavanje časopisa koji je uvršten u strana bibliografska kazala, izdavanje publikacija, održavanje stručnih i znanstvenih skupova u zemlji, i sudjelovanje na međunarodnim skupovima. U daljnjim je izlaganjima rečeno da su stručna društva neprofitne ustanove za koje je važno uspostaviti dobru komunikaciju s državnim tijelima, da moraju imati statut koji odobrava Ministarstvo uprave, a da njihovu djelatnost odnosno pridržavanje zakona prati i Mini-

starstvo financija. Zakon o udrugama još nije donesen. U raspravi su se čula i mišljenja da i stranim državljanima mora biti omogućeno učlanjivanje u naša društva te da članovima mogu postati i pojedinci prema slobodnom izboru, a ne samo pripadnici odgovarajuće struke.

Kritičnom masom za organiziranje društva smatra se broj od 50 članova. Istaknute su poteškoće namicanja novaca za rad društva pri sadašnjem poreznom sustavu u kojem potencijalni pokrovitelji moraju još i

platiti porez na sredstva koja poklanjaju.

A. Horvat

Prijedlozi članstva za izmjenu statuta i etičkog kodeksa primaju se u tajništvu Društva.

MEĐUNARODNA ZBIVANJA

■ U IFLAin je popis članova za 1992/93. Hrvatsko bibliotekarsko društvo prvi put uvršteno kao samostalan član pod zasebnom odrednicom 'Croatia'. U 1992. godini sredstva za članarinu osiguralo je Ministarstvo prosvjete i kulture. U obrazloženju koje je Društvo uz svoj zahtjev za dobivanjem sredstava za članarinu dostavilo Ministarstvu, istaknuta je važnost koju za hrvatsko bibliotekarstvo ima povezivanje nacionalnog stručnog društva s međunarodnim savezom bibliotekarskih društava i ustanova. U 1993. godini Društvu nisu dostavljena sredstva za članarinu, s obrazloženjem da Ministarstvo svakodnevno mora reducirati programe zbog skromnih sredstava koje dobiva sa zakašnjenjem. I tako je članarina za 1993. plaćena iz vlastitih sredstava dobivenih prodajom društvenih izdanja.

Ministarstvo nije odgovorilo ni na našu molbu da sufinancira put i boravak jednog predstavnika na 59. godišnjoj skupštini IFLAe, održanoj od 22. do 28. kolovoza 1993. u Barceloni. Na toj je istoj skupštini podnesena i usvojena Rezolucija o uništavanju knjižnica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Među bibliotekarskim društvima i ustanovama potpisnicima Rezolucije ne nalazi se HBD. Kad se zna da je Društvo neposredno prije barcelonske skupštine IFLAe objavilo publikaciju o uništenim knjižnicama u Hrvatskoj, ravnodušnost Ministarstva prema Društvu postaje još čudnijom. Kako se većina korisnih stručnih kontakata uspostavlja na ovakvim međunarodnim skupovima, žalosno je da se za predstavnika Društva nije mogao osigurati bar dio sredstava. Sreća je da je Nacio-

nalna i sveučilišna biblioteka na skupštinu poslala svojega predstavnika, koji je i član Društva, pa možemo naše čitatelje podrobnije izvijestiti o skupštini.

Izveštaj sa 59. godišnje skupštine IFLAe

59. godišnja skupština IFLAe održana je od 22. do 28. kolovoza 1993. u Barceloni pod nazivom 'Sveopća knjižnica: knjižnice kao središta za globalnu dostupnost obavijestima'. Oko 3.000 sudionika pratilo je 41 sjednicu na kojima je podneseno više od 200 izlaganja. Termin 'sveopća knjižnica' izražava koncept iz IFLAinih temeljnih programa - obavijesti i mediji na kojima su obavijesti zapisane moraju biti dostupne svima koji žele ili trebaju proširiti svoje znanje. Sva područja znanja moraju biti dostupna svima. Knjižnice moraju raditi tako da taj cilj postižu bez diskriminacije. One su sveprisutne zahvaljujući uključivanju svih vrsta znanja u svoje fondove i ostvarenoj dostupnosti koju zahvaljuju novoj tehnologiji koja omogućuje i bolju suradnju.

Podteme skupa bile su sljedeće:

- nacionalne i znanstvene knjižnice kao čvorovi svjetske mreže,

- opće javne knjižnice u višenacionalnim i višekulturnim sredinama s posebnim osvrtom na dvojezične zajednice,

- specijalne knjižnice i dokumentacijski centri: naplata za informacijske usluge,

- akcije za poboljšanje pismenosti i obrazovanje odraslih kao sredstva suzbijanja diskriminacije u pristupu znanju,

- dostupnost obavijestima: djeca, mladež i školske knjižnice i promidžba čitanja u razvitku slobodnog građanina,

- zaštita obavijesti, posebno na novim medijima i grafi,

- potreba planiranja, istraživanja korisnika i dobrog upravljanja u promicanju racionalnog korištenja izvora,

- obrazovanje i osposobljavanje djelatnika u knjižnicama: potreba primjene međunarodnog pristupa,

- sadašnji 'imidž' bibliotekara: upravljači javnim fondovima i korisnici nove tehnologije

Sjednice pojedinih tijela odvijale su se usporedo u tijeku cijelog dana, pa je bilo nemoguće pratiti sve ono što bi pojedinca moglo zanimati. Na različitim sastancima sekcija javljaju slične teme, a sekcija ima puno, pa bi bibliotekar kojega zanimaju javne knjižnice morao sudjelovati u radu dvadesetak tijela da bi bio potpuno obaviješten, što je nemoguće. Unaprijed objavljeni prilozi omogućili su lakši izbor, iako nisu sadržavali sva izlaganja, budući da su prilozi stizali do zadnjeg dana rada skupštine. Svi dobiveni materijali pohranjeni su u bazi za bibliotekarstvo u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci.

I hrvatski su bibliotekari dali svoj prilog radu skupštine. U okviru Grupe za obrazovanje i istraživanje djeluje Okrugli stol za istraživanje čitanja. Đ. Mesić, Lj. Sabljak i I. Stričević pripremile su izlaganje 'Izbjeglice, knjižnice i čitanje' koje je predstavljeno na skupštini i objavljeno u materijalima, privuklo veliku pozornost i potaklo brojna pitanja auditorija. Veliko je bilo uzbuđenje predstavljati hrvatske članice IFLAe na završnoj

sjednici skupštine jer je tom prigodom donesena Rezolucija o uništavanju knjižnica u Hrvatskoj i BiH, koju donosimo u prijepodu. Rezoluciju su poduprli Američko bibliotekarsko društvo, Udruga specijalnih knjižnica, Udruga medicinskih knjižnica, Rusko bibliotekarsko dru-

tvo, Norveško bibliotekarsko društvo, Estonsko bibliotekarsko društvo, Američka udruga pravnih knjižnica, Bibliotekarsko društvo Ujedinjenog Kraljevstva, Estonska nacionalna knjižnica i Knjižnica Sveučilišta Yale. Prijeko je potrebno spomenuti poseban napor kolega iz ame-

ričkih knjižnica koji su Rezoluciju inicirali i pomogli da bude usvojena, a posebno doprinos gospođe Tanje Lorković, voditeljice knjižnice Sveučilišta u Yaleu.

Đ. Mesić

REZOLUCIJA O UNIŠTAVANJU KNJIŽNICA U HRVATSKOJ I BOSNI I HERCEGOVINI

S OBZIROM NA TO DA se uništavanje knjižnica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini nastavlja od ljeta 1991. i

S OBZIROM NA TO DA je Narodna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine u Sarajevu uništena 26. kolovoza 1992. i

S OBZIROM NA TO DA su školske, narodne, spomeničke, znanstvene i sveučilišne knjižnice u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini oštećene ili potpuno uništene i

S OBZIROM NA TO DA je uništena knjižnica Interuniverzitetskog centra u Dubrovniku, čiju su zbirku s marom oblikovali kolege iz američkih sveučilišnih knjižnica i

S OBZIROM NA TO DA uništavanje katoličkih crkava, muslimanskih džamija, župnih knjiga, samostanskih knjižnica i zapisa u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini slabi arhivsku infrastrukturu društva,

ODLUČENO JE DA Međunarodna federacija bibliotekarskih društava osudi kršenje članka 19 Opće deklaracije o čovječjim pravima Generalne skupštine Ujedinjenih naroda i dalje

ODLUČENO JE DA Međunarodna federacija bibliotekarskih društava izrazi trajnu potporu i solidarnost s kolegama u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini u nastojanjima da obnove pristup informacijama i dalje

ODLUČENO JE DA se Rezolucija dostavi Ujedinjenim narodima, UNESCOu, WHOu, članicama IFLAe i Međunarodnom centru za cenzuru.

Prevela Đ. Mesić

Spajanje njemačkih sekundarnih časopisa iz područja bibliotekarstva

Ujedinjenjem Istočne i Zapadne Njemačke došlo je do promjena i na području bibliotekarstva. Nacionalne biblioteke ovih donedavno dviju država ujedinile su se u saveznu ustanovu Die Deutsche Bibliothek i podijelile poslove. Integrirali su se i instituti: Zentralinstitut für Bibliothekswesen Berlin (I) i Bibliotheksinstitut Berlin (Z). Sve se to odrazilo i na sudbinu sekundarnih časopisa iz područja bibliotekarstva. U Demokratskoj Republici Njemačkoj izlazio je od 1971. godine sekundarni časopis Informationsdienst Bibliothekswesen. Časopis je izlazio dvomjesečno. Obradivao je stručnu literaturu iz bibliotekarstva. Sažetke je donosio na njemačkom jeziku, a za stručni raspored koristio UDK. Posljednji broj časopisa pod ovim naslovom bio je 6/1991. U Saveznoj Republici Njemačkoj od 1984. godine izlazi Dokumentationsdienst Bibliothekswesen (DOBI), koji je izlazio dva puta godišnje i obrađivao literaturu iz bibliotekarstva. Sažetke je donosio na njemačkom jeziku, a za stručni raspored koristio vlastiti stručni sistem. Od volumena 9/1992. godine tiska se zajednički nastavak oba sekundarna časopisa pod naslovom Dokumentationsdienst Bibliothekswesen. Nakladnici su Deutsches Bibliotheksinstitut i Deutsche Bibliothek/Deutsche Bücherei. Časopis će izlaziti četiri puta godišnje.

Iz prikaza Dubravke Stančin-Rošić

Od pomoći do suradnje: stanak knjižničara iz zemalja Srednje i Istočne Europe 3. i 4. veljače 1994. u Strasbourgu

Ravnatelj nacionalnih i velikih gradskih knjižnica te predsjednici bibliotekarskih društava iz jedanaest zemalja Srednje i Istočne Europe okupili su se 3. i 4. veljače 1994. u Strasbourgu na poziv Europske komisije i Vi-

jeća Europe. Iz Hrvatske su pozvani Ivan Mihel, ravnatelj NSBa i Aleksandra Horvat, predsjednica HBDA. Ravnatelj Nacionalne i sveučilišne biblioteke ispričao je svoj nedolazak bolešću. Cilj je sastanka bio utvrditi prioritete u pomoći knjižnicama koju Zapad pruža postkomunističkim zemljama. Knjižničari su obaviješteni o programima Tempus i Copernicus, u kojima se u sklopu programa PHARE vlade pojedinih zemalja mogu natjecati i za projekte iz područja knjižničarstva. Zaključci iz Strasbourga najavljuju da će Europska komisija najveću pažnju posvetiti usklađivanju pravnih propisa na području knjižničarstva s onima u zemljama Europske unije, izradbi studija o knjizi u kojima se prati put knjige od njezina nastanka do ulaska u knjižnice, prikupljanju i obradi statističkih podataka o knjižnicama, kompjutorizaciji knjižnica, izgradnji zbirki u narodnim knjižnicama, prenošenju kataloga nacionalnih knjižnica na CD-ROM, uvođenju nacionalnih stručnih standarda, programima za konverziju, prevodenju knjiga o vođenju knjižnica. Poticat će se i razmjena knjižničara i obrazovanje za vođenje (management) knjižnica.

A. Horvat

IFLA - okrugli stol za bibliotekarska društva

U mađarskom povijesnom gradu Veszprému, na Balatonskom jezeru, održan je od 7. do 10. ožujka 1994. seminar o vođenju bibliotekarskih društava namijenjen sudionicima iz zemalja Srednje i Istočne Europe. Seminar su zajednički organizirali Mađarsko bibliotekarsko društvo i Okrugli stol za bibliotekarska društva IFLAe u okviru projekta DALA-EE (Development of Activities of Library Associations Eastern Europe). Cilj je seminara bio razmotriti mogućnosti i poteškoće u vođenju stručnih društava, posebno zbog novih zadaća koje se postavljaju

pred stručna društva u postkomunističkim zemljama. Seminaru je na osobni poziv prisustvovala Aleksandra Horvat.

ELAG - Budimpešta

Svoj osamnaesti godišnji stanak ELAG će održati u Budimpešti od 27. do 29. travnja 1994. Bibliotekari iz evropskih knjižnica razgovarat će u Nacionalnoj knjižnici Széchényi o knjižničnim službama u elektroničkoj sredini. U radnim će se skupinama raspravljati o tekstualnim datobazama, knjižničnim gopherima, radnim stanicama za knjižničare, elektronskoj pošti i načinima retrospektivne konverzije. Obrasci za prijavu mogu se dobiti od gđe Viole Bátonyi iz Nacionalne knjižnice Széchényi.

Obavijest o održavanju sastanka dobili smo od kolegice Irene Sapač iz Sveučilišne knjižnice u Mariboru, na čemu joj zahvaljujemo.

Sajam knjiga u Leipzigu

Od 17. do 20. ožujka 1994. godine održat će se u Leipzigu Sajam knjiga koji će prikazati tekuću nakladničku produkciju 800 nakladnika. S obzirom na to da se želi potaknuti intenzivnija suradnja nakladnika, knjižara i bibliotekara Istočne i Srednje Europe, Savez njemačkih bibliotekarskih udruženja i Njemački bibliotekarski institut uz novčanu potporu Zaklade Friedrich-Ebert tom zgodom organizira simpozij bibliotekara iz Srednje i Istočne Europe. Teme su simpozija: njemačko tržište knjiga, elektronske publikacije i njihov utjecaj na knjižnice, problemi reorganizacije istočnonjemačkih knjižnica, knjižnice između ponude i potražnje, školovanje i trajno obrazovanje bibliotekara. Na primjeru Njemačke želi se potaknuti diskusija o problemima koji su zajednički svim zemljama bivšeg istočnog bloka. Iz Hrvatske je na sudjelovanje pozvana Dora Sečić.

D. Sečić

NAKLADNIČKA DJELATNOST

WOUNDED libraries in Croatia / editors
Tatjana Aparac-Gazivoda, Dragutin Katalenac ;
[data collected by Antica Babić ... [et al.] ; translated
by Vesna Vrgoč]. - Zagreb : Croatian Library Association,
1993. - 58 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Posebna
izdanja = Publications / Hrvatsko bibliotekarsko
društvo ; vol. 6)

ISBN 953-6001-00-4

Na sjednici Glavnog odbora održanoj 8. rujna 1992. donijeta je odluka da se, u sklopu Posebnih izdanja Hrvatskoga bibliotekarskoga društva, objavi publikacija o porušenim i stradalim knjižnicama tijekom domovinskog rata 1991. i 1992. godine.

Tada je počelo prikupljanje podataka i tekstova iz regionalnih matičnih službi i regionalnih bibliotekarskih društava koji su u lipnju 1993. godine rezultirali publikacijom pod naslovom Wounded Libraries in Croatia. Publikacija je napisana na engleskom jeziku, a namijenjena je inozemnom čitateljstvu kao informacija i svjedočenje o devastiranju hrvatskoga kulturnog i nacionalnog identiteta, čiji su reprezentanti i brojne knjižnice širom Hrvatske.

Iako još nisu potpuno sređeni podaci o broju uništenih knjiga, jer su mnoge knjižnice za koje se zna ili se pretpostavlja da su teško oštećene još na privremeno okupiranim područjima, podaci prikupljeni do prosinca 1992. godine govore da su znatno oštećeni ili potpuno uništeni fondovi i prostori 138 školskih knjižnica, 23 narodne knjižnice, 12 spomeničkih (većinom samostanskih) knjižnica, 3 znanstvene, 11 fakultetskih i 8 specijalnih knjižnica. Mnoge su od tih knjižnica pretrpjele oštećenja prostora ili su potpuno uništene.

Publikaciju su priredili dr. Tatjana Aparac Gazivoda i Dragutin Katalenac, na osnovi podataka i tekstova koje su prikupili bibliotekari iz regionalnih bibliotekarskih društava i matičnih službi (Antica Babić, Nada Eleta, Nora Gamulin, Marinko Ilić, Jasna Jednačak, Dragutin Katalenac, Dinka Kovačević,

Zorka Paradžik, Velimir Rašković, Josip Stipanov i Danica Subašić).

Shodno tomu i građa je u publikaciji grupirana u skladu s regionalnom organizacijom Hrvatskoga bibliotekarskog društva. Opisane su oštećene knjižnice samo s najosnovnijim podacima prijeratnog stanja fondova i tadašnjom procjenom šteta. Uz 14 crno-bijelih fotografija, u publikaciji je objavljena i pregledna zemljopisna karta Hrvatske s naznačenim stradalim knjižnicama, koja inozemnom čitatelju omogućuje praćenje i razumijevanje crta napada i stradanja knjižnica, poglavito u blizini granica Hrvatske s ostalim državama bivše Jugoslavije.

Kraći uvodni tekst publikacije napisao je prof. dr. Aleksandar Stipčević. U svom intelektualnom prosvjedu agresiju na Hrvatsku prepoznao je kao napad ne samo na postojeća materijalna dobra i narod Hrvatske, već i na njegovu duhovnu kulturu, koju je simbolično prezentirao Klaićevim trosveščanim djelom Povijest Hrvata, prostrijeljenim u jednom zagrebačkom stanu.

U predgovoru su spomenute mnoge akcije pokrenute već tijekom 1991. i 1992. godine kojima su bibliotekari, javni i kulturni djelatnici, mnogi pojedinci i institucije, državne i nedržavne institucije i organizacije pa i inozemni donatori prikupili pomoć u novcu, knjigama ili opremi za knjižnice. U publikaciji su objavljene adrese regionalnih bibliotekarskih društava postradalih područja i Hrvatskoga bibliotekarskog društva, kojima se može obratiti za detaljnije informacije i uputiti im pomoć za postradale knjižnice.

Brojni su bibliotekari svojim dobrovoljnim radom sudjelovali u pripremanju ove publikacije, a objavljivanje su svojim sredstvima omogućili Ministarstvo kulture i prosvjete (Fond za kulturu), zatim privatni nakladnici i tiskari Begna iz Opatije, te Durioux, Multigraf-Repro i KRATIS iz Zagreba.

Publikacija je vrlo kvalitetno grafički oblikovana i opremljena i bit će još jedno svjedočanstvo i doprinos širenju istine o ratu u Hrvatskoj, o materijalnoj i duhovnoj šteti koju je pretrpjela hrvatska kultura.

Objavljena je u nakladi od 1.000 primjeraka, a Izvršni odbor HBDa i Urednički odbor izdanja zaključili su da se, s obzirom na pokrivene troškove tiskanja, nakon ispunjenih obveza prema Ministarstvu kulture i prosvjete (300 primjeraka), ostali primjerci besplatno raspućaju.

Knjiga je dosad poslana na brojne adrese stručnih udruženja, bibliotekarskih institucija, uglednih bibliotekara i intelektualaca u svijetu. Raspućavanje je pomogla Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Knjižnica HAZU, neke druge knjižnice koje imaju razmjenu sa svjetskim knjižnicama, kao i brojni naši bibliotekari koji su iskoristili stručna ili privatna putovanja u inozemstvo pa i osobne kontakte da i na vlastiti trošak pošalju publikaciju u svijet. Regionalnim bibliotekarskim društvima dostavljeno je besplatno 5 primjeraka, Matica iseljenika Hrvatske otkupila je 70 primjeraka po cijeni od 5 DEM, a preostali dio naklade (oko 100 primjeraka) bit će prodan po cijeni od 5 DEM, kako bi se barem djelomično nadoknadili troškovi poštarine.

Odmah nakon izlaska knjige iz tiska obaviještene su mnoge novinske kuće, pa je knjiga popraćena s desetak prikaza u dnevnom tisku, na radiju i televiziji i time imala značajan medijski odjek.

Nadamo se da će objavljivanje te publikacije pridonijeti obnavljanju fondova i oštećenih zgrada.

T. N.

ZAHVALA SPONZORIMA

U objavljivanju publikacije *Wounded Libraries in Croatia* pomogle su nam sljedeće institucije i pojedinci, kojima i ovom prigodom želimo zahvaliti:

Fond za kulturu Ministarstva kulture i prosvjete osigurao je, posebnim zalaganjem tadašnjeg direktora Fonda, gospodina mr. Bože Biškupića i stručne suradnice za knjižnice, gospođe Ankice Janković, početna, većinska novčana sredstva koja su osigurala isplatu najvećih troškova (papir). Ostale troškove pripremanja i izdavanja publikacije pokrili su bilo novčanim sredstvima ili besplatnim uslugama sljedeći donatori: Tiskara Begna iz Opatije (vlasnik dr. Srećko Jelušić) troškove honorara za prijevod, englesku lekturu, nakladnik Durieux iz Zagreba (direktor Dražen Tončić) besplatnim oblikovanjem i grafičkim rješenjem publikacije, Multigraf d. o. o. i Repro studio d. o. o. iz Zagreba (vlasnik Velimir Repar) besplatnom izradom 17 fotolita za publikaciju, tiskara KRATIS (vlasnik Nikola Krajačić) besplatnim montiranjem i tiskanjem te Fotosoft (dr. Vilko Žiljak) izradom bar kôda.

Uredništvo zahvaljuje svim bibliotekarima koji su ustupili svoje fotografije i naknadno slali podatke, kao i svim kolegicama koje su radile na pripremi sloga (posebno kolegici Mariji László) te redakturi i korekturi teksta.

T. N.

Nova izdanja

Uredništvo izdanja HBD prijavilo je na natječaj Ministarstva kulture i prosvjete za potporu izdavanju knjiga u 1993. godini dva naslova: ISBD(A) i ISBD (PM), kojima su i odobrena određena sredstva. Vrijedno je istaknuti da je Komisija uvažila mišljenje kako je riječ o knjigama značajnima za ujednačavanje niza postupaka u knjižničnom poslovanju, ustanovljavanje stručnog nazivlja, ali i promicanje naše kulture u inozemstvu razmjernom standardiziranih i međunarodno razumljivih bibliografskih zapisa.

Iako su dodijeljena sredstva jedva dostatna za tiskanje jedne publikacije, ipak je riječ o novcu koji će pomoći da se dovrši program objavljivanja ISBD-a koji je HBD utvrdio prije nekoliko godina. Tako smo dosad prikupljenim sredstvima u mogućnosti privesti kraju izdavanje ISBD (NBM)-a, čije je tiskanje završeno u siječnju 1994.

U tijeku su pripreme rukopisa prijevoda ISBD(A) i ISBD(PM).

T. N.

Interliber

Hrvatsko bibliotekarsko društvo prvi put je u travnju 1993. godine sudjelovalo na Interliberu, izložbi izdavača i knjižara Hrvatske. Na izložbenom prostoru izdavača i knjižara Nediljka Dominovića Hrvatsko je bibliotekarsko društvo izložilo svoja izdanja, poprativši ih malim katalogom u obliku (fotokopiranog) letka u kojem su navedena sva izdanja (uključivši pojedina godišta Vjesnika bibliotekara Hrvatske) koja se sada mogu nabaviti i preko knjižare Nediljka Dominovića. Također su sva raspoloživa izdanja ušla u katalog tog izdavača, koji se objavljuje svaka tri mjeseca, čime je proširen potencijalni krug kupaca i izvan bibliotekarskih krugova, tj. članova HBD-a.

T. N.

Frankfurtski sajam

Na poziv Poslovne zajednice izdavača i knjižara Hrvatske Hrvatsko je bibliotekarsko društvo na 45. međunarodni sajam knjiga, koji je održan početkom listopada u Frankfurtu, poslalo publikaciju *Wounded Libraries in Croatia*, kako bi u sklopu posebne izložbe knjiga *Rat u Hrvatskoj* prezentiralo stradale hrvatske knjižnice. Izložbeni je prostor HBD-u osiguran bez ikakve novčane naknade, jer HBD ne bi mogao platiti traženu cijenu kotizacije. Za tu je prigodu pripremljen (fotokopiran) kraći informativni letak na njemačkom jeziku o porušenim knjižnicama u Hrvatskoj. Tri primjerka knjige *Wounded Libraries in Croatia* ustupljena su, kao i ostala hrvatska izdanja koja su sudjelovala na Frankfurtskom sajmu, hrvatskom veleposlanstvu u Bonnu.

T. N.

VIJEĆE ZA KNJIŽNICE HRVATSKE

Izvještaj o radu u 1992. godini

Uredbom o uređenju određenih pitanja u obavljanju zaštite spomenika kulture, knjižničarske i muzejske djelatnosti Vlade Republike Hrvatske objavljenoj u 'Narodnim novinama' br. 39 od 3. 08. 1991. godine i br. 49 od 4.

08. 1992. godine te Odlukom o imenovanju predsjednika i dva člana Savjeta za knjižnice Hrvatske Sabora Republike Hrvatske u 'Narodnim novinama' br. 39 od 26. 06. 1992. godine konstituiran je Savjet za knjižnice Hrvatske (prije Savjet za biblioteke Hrvatske). Članovi Savjeta su: dr.

Aleksandar Stipčević (predsjednik), dr. Aleksandra Horvat, Marija Bajt (imenovani od Sabora Republike Hrvatske), dr. Srećko Jelušić, Ivanka Kuić (Ministarstvo kulture i prosvjete), dr. Đurđica Težak (Ministarstvo znanosti i tehnologije), dr. Tatjana Aparac-Gazivoda (Hrvatsko

bibliotekarsko društvo), dr. Đuro Deželić (Zajednica sveučilišta Republike Hrvatske), dr. Dubravka Skender (NSB). Tajnica je dr. Vesna Turčin.

Savjet za knjižnice Hrvatske održao je tri sjednice sa kojih izdajamo usvojene zaključke: imenovanje stalnih komisija Savjeta: Komisije za priznavanje viših zvanja (predsjednica Vera Mudri Škunca), Komisije za školovanje i permanentno obrazovanje (predsjednica dr. Aleksandra Horvat) i Komisije za polaganje stručnih ispita (predsjednica dr. Mira Mikačić); usvajanje Hrvatskih standarda za specijalne knjižnice; usvajanje upute za reviziju i otpis knjižnične građe; prihvaćanje izvještaja Komisije za stručne ispite; promoviranje bibliotečnih savjetnika i viših bibliotekara; imenovanje Središnje medicinske knjižnice Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za središnju knjižnicu za područje bio-medicine.

V. Turčin

Izveštaj o radu u 1993. godini

Savjet za knjižnice Hrvatske održao je u 1993. godini tri sjednice: 20. svibnja (4. sjednicu), 8. srpnja (5. sjednicu) i 21. prosinca (6. sjednicu). Posljednja sjednica održana je u skladu sa Zakonom o upravljanju ustanovama u kulturi i zaštiti spomenika kulture ('Narodne novine', br. 96/93.) prema kojem je Savjet promijenio ime u Vijeće za knjižnice Hrvatske.

Na sjednicama te kroz rad radnih skupina i komisija, članovi Vijeća i ostali pozvani stručnjaci donosili su prijedloge i stručne podloge za izradbu Zakona o knjižničnoj djelatnosti i knjižnicama. Razmatrana je posebice problematika obveznog primjerka i matičnosti u Republici Hrvatskoj te status i obrazovanje knjižničnih djelatnika. Izrađen je popis (klasifikacija) stručnih poslova u knjižničarstvu i novi poslovnik o radu Komisije za priznavanje viših zvanja, a u 'Glasniku Ministarstva kulture i prosvjete' objavljeni su

Standardi za specijalne knjižnice te Naputak za reviziju građe u knjižnicama Republike Hrvatske. Članovi Vijeća davali su primjedbe na Zakon o visokim učilištima (u tijeku donošenja i kasnije) tražeći za knjižnice odgovarajući status. U tijeku je izrada prijedloga o obrazovanju knjižničnih djelatnika te plana razvoja knjižnične djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Na prijedlog Komisije za priznavanje viših zvanja promovirano je 14 viših bibliotekara i 8 bibliotečnih savjetnika.

V. Turčin

Dr. Aleksandar Stipčević, predsjednik Vijeća za Knjižnice Hrvatske, zamoljen je da pomogne u procjeni vrijednosti knjižnične građe koja je stradala u ratu. Poslove popisa i procjene ratne štete u Republici Hrvatskoj za potrebe Republičke komisije za popis i procjenu ratne štete, po nalogu Ministarstva financija, obavlja Institut građevinarstva Hrvatske.

OSNOVAN HRVATSKI URED ZA ISBN

Hrvatska se tijekom 1992. godine uključila u međunarodni ISBN sustav. U izdavačkom svijetu Hrvatska je dobila oznaku 953. Prije toga izdavači su u Hrvatskoj koristili ISBN sa oznakom za SFRJ 86, kojeg je dodjeljivao Jugoslovenski bibliografski institut u Beogradu. Krajem 1992. je niz brojeva s oznakom 86 za izdavače iz Hrvatske zatvoren i više se ne koristi.

U studenom 1992. godine osnovan je pri Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu Hrvatski ured za ISBN, kojem je povjerena izgradnja ISBN sustava za Hrvatsku. Ured tako izrađuje hijerarhijski sustav unutar oznake 953 i vodi bazu podataka o izdavačima. Za potrebe Ureda razvijen je i poseban kompjuterski program. Na temelju prvog anketiranja izdavača

sustav je uspostavljen krajem ožujka 1993. U prvih se devet mjeseci postojanja sustava u njega uključilo 368 izdavača, među kojima je vrlo velik broj novih.

Jedan od prvih zadataka Ureda bio je da podatke o izdavačima Hrvatske što prije dostavi Međunarodnom uredu za ISBN u Berlinu, koji godišnje priređuje Publishers' International ISBN Directory. Ove je godine u 20. izdanju tog najvećeg imenika izdavača prvi put Hrvatska bila zastupljena samostalno, u posebnom poglavlju.

Međunarodni ISBN sustav osnovan je 1967. godine na poticaj britanskih izdavača, a do danas se u njega uključilo 129 zemalja. Čak 248.455 izdavača iz cijelog svijeta stavlja ISBN na svoje publikacije.

Usporedo sa ISBN sustavom sve se više koristi i EAN bar kôd za knjige, budući da se on temelji na ISBN-u.

S obzirom na to da se radi o otvorenom sustavu u kojem je predviđeno mjesto za 8056 izdavača Hrvatske, tijekom vremena uključuju se novi izdavači, a isključuju oni koji se više ne bave tom djelatnošću.

Da bi se izdavač uključio u sustav ISBN, treba ispuniti upitnik, te priložiti godišnji plan svoje djelatnosti. Za obavijesti o ISBN-u i bar kôdu izvolite se obratiti na:

Hrvatski ured za ISBN, Nacionalna i sveučilišna biblioteka u Zagrebu, Marulićev trg 21, mr. Daniela Živković, tel. 446-322, faks 426-676.

Daniela Živković

Središnje knjižnice za pripadnike etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina

Od 1991. godine u Republici Hrvatskoj, temeljem odluke Savjeta za knjižnice i ondašnjeg Izvršnog vijeća Sabora, djeluju središnje knjižnice za nacionalne manjine koje po popisu stanovništva imaju više od 5.000 pripadnika.

Međunarodni standardi za narodne knjižnice kao i Smjernice za rad narodnih knjižnica posvećuju veliku pozornost ovoj grupi korisnika u zajednici pa je, poštujući višenacionalni sastav stanovništva u Hrvatskoj, Nacionalna i sveučilišna biblioteka predložila još krajem 80-tih godina osnivanje posebnih službi u okviru narodnih knjižnica. Svrha njihova postojanja je bolja dostupnost suvremene knjige na materinskom jeziku kao i pomoć i koordinacija rada manjih i većih zbirki i knjižnica koje djeluju pri klubovima, zajednicama, osnovnim i srednjim školama.

Pri određivanju središnjih knjižnica vodilo se računa o broju pripadnika nacionalne manjine u jednom gradu i o osposobljenosti knjižnice da cjelokupnim radom dopunjava i omogućuje ovu posebnu funkciju.

Središnja knjižnica za Čehe je utemeljena pri Narodnoj knjižnici 'Petar Preradović' u Bjelovaru, za Talijane pri Gradskoj knjižnici u Puli a za Mađare pri Narodnoj knjižnici u Belom Manastiru. Ova je posljednja premeštena u Gradsku i sveučilišnu knjižnicu u Osijeku.

Središnja knjižnica za Talijane krajem 1993. ima 1.880 knjiga, a koordinira rad knjižnica s ukupno 206.294 svezaka knjiga u zajednicama Talijana (Bale, Galižana, Labin, Opatija, Pula, Rijeka, Rovinj, Vodnjan), u osnovnim školama (Pula, Šišan, Galižan, Vodnjan, Rovinj, Novigrad, Buje, Rijeka), u srednjim školama (Pula, Rijeka, Buje, Rovinj) i narodnim knjižnicama.

Središnja knjižnica za Čehe posjeduje 8.780 knjiga a vodi brigu još o knjižnici Saveza Čeha u Bjelovaru (1.200 dramskih

tekstova i 500 knjiga), Knjižnici Franta Burjan u Daruvaru (7.000 knjiga) te knjižnicama u općinama i drugim naseljima: Dežanovac, Lipovac, Gornji Daruvar, Hercegovac, Međurić, Doljani, Daruvarski Brestovac, Jazvenik, Zagreb (5.000 knjiga) te Končanica.

Središnja knjižnica za Mađare još sređuje oko 4.000 knjiga i adresare knjižnica koje su opsluživale Mađare a od kojih se veliki dio nalazi na područjima pod nadzorom UNPROFOR-a.

U okviru programa središnjih knjižnica za strane jezike i književnost u Hrvatskoj, otvorena je u Mjesecu knjige 1993. pri Gradskoj knjižnici u Karlovcu zbirka slovenske knjige.

Nacionalna i sveučilišna biblioteka koordinira rad ovih službi zanimljivih Republici za koje se sredstva osiguravaju izravno iz državnog proračuna.

Središnje knjižnice u suradnji s organizacijskim oblicima etničkih i nacionalnih zajednica i drugim kulturnim ustanovama priređuju priredbe, kvizove i izložbe. Bibliotekari izrađuju bilten prinova kojim sve knjižnice u ovom podsustavu izvještavaju o novitetima a o novonabavljenim knjigama i posebnim aktivnostima voditelji knjižnica obavještavaju putem posebnih radio emisija.

Postoje programi utemeljenja središnjih knjižnica za Srbe u Hrvatskoj, za Albance u Hrvatskoj te za Rusine i Ukrajinke.

D. Mesić

Osnovan Hrvatski centar za dječju knjigu

Literatura za djecu specifično je područje kojim se bave centri i ustanove u mnogim zemljama, kao npr. ustanove 'Internationale Jugendbibliothek' u Münchenu i 'Internationales Institut für Jugendliteratur und Leseforschung' u Beču. Došlo je vrijeme da i Hrvatska prikupi, sačuva i znanstveno vrednuje ovo područje kao dio nacionalne kulturne baštine od interesa za odgoj i obrazovanje generacija koje dolaze.

Matična služba Knjižnica grada Zagreba stoga osniva Hrvatski centar za dječju knjigu u Gradskoj knjižnici u Zagrebu. Hrvatski centar za dječju knjigu treba kontinuirano prikupljati, obrađivati i čuvati knjige hrvatskih autora namijenjene djeci i mladeži, prijevode hrvatskih autora i sve naslove popularne značnosti hrvatskih autora namijenjene djeci, te vrijedna hrvatska izdanja klasika dječje književnosti.

Centar će sustavno njegovati i popunjavati sljedeće zbirke:

1. zaštićeni fond dječje knjige koji će sačinjavati vrijedna arhivska izdanja dječje knjige za koji će temelji biti pročišćena i sređena zbirka dosadašnjeg arhiva dječjeg odjela Gradske knjižnice te tekuće izdavaštvo za djecu u Hrvatskoj, počevši od 1993. godine, a po mogućnosti naknadno izdvojiti izdanja od 1991. godine kada je Hrvatska postala međunarodno priznata država. Zbirka će biti obrađena i uređena po pravilima bibliotečnog poslovanja i bibliografski obrađena. Osim cjelovite bibliografije moguće je izrađivati različite tematske, autorske ili žanrovske popise. Knjige iz te zbirke neće se ni pod kojim uvjetima posuđivati, već isključivo koristiti u prostoru studentske čitaonice za potrebe nastavnog rada, te kao referentna zbirka za nastavnike, izdavače, bibliotekare, pedagoge i sve koji se u svom radu bave knjigom za djecu,

2. zbirku dokumentacije o autorima knjiga za djecu, piscima i ilustratorima (biografije, fotografije, rukopisi i autogrami, prikazi i ogleđi o književnosti za djecu, podaci o nagradama za pisce i ilustratore),

3. zbirku obvezatnih lektirnih naslova i hrvatskih čitanki propisanih za nastavu književnosti u osnovnoj školi,

4. zbirku 'Hrvatski slikari - ilustratori knjiga za djecu' koja će prikupljati i obrađivati odabrane naslove koji predstavljaju domete ilustracije hrvatske knjige za djecu. U okviru ove zbirke moguće je donacijama prikupiti i manji broj originala ilustracija za potrebe prezentacija i izložbi,

5. zbirku video dokumentacije (video zapisi promocija i književnih susreta, audio zapisi razgovora i savjetovanja) i 'image processing' multimedija za slikovnicu i prezentaciju ilustratora.

Temeljna će zadaća centra biti prikupljanje i stručna obrada svih navedenih zbirki, suradnja sa sličnim ustanovama u inozemstvu, prezentacija dometa hrvatske dječje knjige u Hrvatskoj i suradnja sa svim knjižnicama županijskih središta te organizacija stručnih skupova i savjetovanja. Mogući su i raznovrsni projekti u suradnji s drugim ustanovama i autorima pojedincima (izložbe, organizacija bijenala ilustracije, projekti realizacije autorske slikovnice i drugo).

Ranka Javor

Otvorene knjižnice u Sunji i Galdovu

Sisačka općina dugi niz godina ima razvijeno bibliotekarstvo, ali samo u gradu. Sva bliža i dalja mjesta u općini Sisak povremeno su entuzijazmom knjižničara bila opsluživana knjigama. Stvaranje malih kulturnih centara u vidu knjižnice bila je samo želja. Usprkos ratu i prvoj liniji fronte u sisačkoj su općini stvoreni uvjeti za otvaranje dviju knjižnica. U Mjesecu hrvatske knjige 1992. godine na svečan način ponovno je otvorena sunjska knjižnica. Pet tisuća knjiga stavljeno je u funkciju, privremeno u školi, u adekvatan i lijep prostor od 60 m².

Ogranak Narodne knjižnice i čitaonice u Galdovu svečano je otvoren 2. travnja 1993. godine. Prostor je to od 12 m² za potrebe 4.200 stanovnika i osamdesetak korisnika. 800 knjiga poklonila je matična knjižnica, dio je prikupio Hrvatski sabor kulture, a dio su knjige namijenjene knjižnicama koje su u ovom času nedostupne.

Jasna Jednačak

Otvorena knjižnica u Novskoj

U Novskoj je 15. listopada 1993. godine svečano otvorena manifestacija 'Mjesec hrvatske knjige 93'. Pokrovitelj manifestacije je Ministarstvo kulture i pro-

svjete. Glavni je organizator bila Nacionalna i sveučilišna biblioteka u suradnji sa matičnim knjižnicama i knjižničarima.

Odabir Novske za otvorenje manifestacije nije slučajna. To je grad koji je od 1991. godine na samoj crti razgraničenja i pod stalnom ratnom opasnošću.

Otvaranje knjižnice u Novskoj treba shvatiti kao premoć kulture i stvaralaštva nad nekulturom i destrukcijom. Novljani su dobili novu knjižnicu na 200 m², a do sada je to bio prostor od 60 m² koji je više ličio na skladište knjiga. Posebnu vrijednost ima formiranje dječjeg odjela koji referentnu zbirku čini dostupnom korisnicima.

Mora se i ovom prilikom zahvaliti Ministarstvu kulture i prosvjete koje je pomoglo otvaranje knjižnice sa 40 milijuna HRD i općini Novska koja je izdvojila 20 milijuna HRD.

Jasna Jednačak

Nova knjižnica u Pregradi

U zgradi nekadašnje škole, izgrađenoj početkom ovoga stoljeća, uređena je i 18. lipnja 1993. svečano otvorena knjižnica u Pregradi. U 250 m² smješteno je 11.000 knjiga namijenjenih pučanstvu Pregrade. Otvorenju su na poziv voditeljice knjižnice Draženke Gretić, prisustvovala Marina Fruk, savjetnica za knjižnice u Ministarstvu prosvjete i kulture, Anica Grošinić, stručna suradnica Matične službe Knjižnica grada Zagreba i članica Komisije HBDA za zgrade i opremu, Aleksandra Horvat, predsjednica HBDA i Jasna Jednačak, voditeljica Matične službe u Sisku.

...i u Zaboku

Zabok je dobio novi prostor za knjižnicu. Na oko 200 m² suvremeno opremljenog prostora smješteno je 11.000 svezaka knjiga. Svečanom otvorenju 29. listopada 1993. prisustvovala su Anica Grošinić, u ime Matične službe Knjižnica grada Zagreba i Komisije za zgrade i opremu HBDA, Đurđa Mesić, u ime Koordinacije za narodne knjižnice Republike Hrvatske i Jasna Jednačak, voditeljica Matične službe Sisak.

Samoborska čitaonica

U Samoboru je od 6. do 11. prosinca 1993. godine obilježena 150. obljetnica osnivanja prve samoborske čitaonice. Gradsko je poglavarstvo proglasilo taj tjedan 'Tjednom knjige u Samoboru'.

Program za djecu 'Veliki i mali Nikola' održan je 6. prosinca 1993. god. Ispričana je istoime na priča H.C. Andersena i podjeljene su nagrade za najbolje literarne radove učenika osnovnih škola na temu knjige. Isti dan je u Samoborskom muzeju otvorena izložba '150 godina čitaonice u Samoboru'.

Svečani koncert 'Uglazbljeni stihovi hrvatskih pjesnika' održan je 7. 12. 1993. god. Tribina 'Uloga knjižnice u društvu' održana je 9. 12. 1993. god. Gosti su bili prof. dr. Aleksandar Stipčević, dr. Tatjana Aparac-Gazivoda i mr. Dubravka Stančin Rošić. Zadnjega je dana predstavljena nova knjiga pjesama 'Opomena (druga)' hrvatskog književnika, Samoborca, Jože Prudeusa.

Tijekom tjedna, u osnovnim i srednjim školama na području Samobora, održane su kazališne predstave 'U skloništu' autora Miljenka Marušića i 'Popaj' Milana Grgića.

Još jedna zagrebačka knjižnica

Zahvaljujući pomoći Skupštine grada Zagreba, otvorena je 17. svibnja 1993. godine Knjižnica Tina Ujevića. Smještena u Aveniji Vukovar 14, središnja je knjižnica za potrebe stanovnika Trešnjevke, ali i sve druge koji će u njezinom prostoru moći zadovoljiti svoje obrazovne, rekreacijske i druge potrebe. Ova se nova knjižnica nastavlja na četrdesetpetogodišnju tradiciju djelovanja Knjižnice Trešnjevka. Knjižnica Tina Ujevića sa svojim ograncima (Prečko, Voltino, Staglišće, Ljubljana i Knežija) čini sustav koji se uklapa u mrežu Knjižnica grada Zagreba.

Knjižnica Tina Ujevića smještena je prostorno na tri razine. Djeluje kroz odjel za odrasle, odjel za djecu i mladež i studijski odjel. Prostorno je uređen i audio-vizualni odjel čije se stvarno funkcioniranje očekuje u dogledno vrijeme. Poslovanje knjižnice slijedi dostignuća u djelovanju javnih knjižnica na svjetskoj razini. Cjelokupni fond je obra-

den pomoću računala, a tako se obavlja i cirkulacija knjižnične građe. Projekt za uređenje knjižnice izradio je 'Arhitektonski biro 51' a poglavito projektantice Andrea Salopek i Gordana Mirković. Ovaj se projektni biro već specijalizirao za najbolja moguća rješenja u prostorima narodnih knjižnica.

Knjižnica Tina Ujevića posjeduje fond od oko 58.000 knjiga. Vrlo je vrijedna zbirka priručne literature koju korisnici mogu koristiti u prostoru studentskog odjela.

Knjižnično osoblje trenutno radi na stvarnom procjenjivanju svoga fonda kako bi s obzirom na njega te analizom stvarnih i potencijalnih korisnika moglo poboljšati kvalitetu i kvantitetu svojih usluga. Kako je Knjižnica Tina Ujevića jedna od knjižnica u mreži Knjižnica grada Zagreba njezino je poslovanje djelotvornije prema korisnicima s obzirom na koordiniranu nabavu, obradu i informacijsku djelatnost.

Iz prikaza Dunje Seiter-Sverlko

Kolektivno članstvo ustanova i poduzeća: iskustvo Naučne biblioteke u Puli

Tijekom 1991. i 1992. godine, kada je u Hrvatskoj došlo do poznatih nam nemilih događaja, primijećen je povećan interes čitateljstva, činjenica da im je teško platiti članarinu, realno smanjen udio fondovskog financiranja knjižnica i sve veće naglašavanje potrebe za stvaranjem vlastitih prihoda.

Zbog svega navedenog, a i zbog prijašnjih dobrih iskustava, Naučna biblioteka u Puli ponudila je poduzećima i ustanovama mogućnost kolektivnog

učlanjenja. Iako je taj oblik učlanjenja, prema vrsti i namjeni knjižnice, pogodniji općinskim i gradskim knjižnicama no općenitost, ponuda je naišla na dobar odjek u gradu. Knjižnica je tako polučila nekoliko korisnih efekata: u ukupnoj strukturi korisnika povećala je broj zaposlenih korisnika, porastao je interes čitateljstva za sudjelovanjem u nabavnoj politici, knjižnica je povećala vlastiti prihod i pokrila osnovne materijalne troškove.

U 1991. godini kolektivno je članstvo prihvatilo osam poduzeća i ustanova, te sredstva od kolektivne članarine tada ne čine znatniji postotak od ukupno ostvarenih vlastitih prihoda Naučne biblioteke u Puli. U 1992. godini učlanjeno je dvanaest poduzeća i ustanova, a vlastiti prihod s te stavke čini 15% ukupno ostvarenih vlastitih prihoda Naučne biblioteke u Puli.

Iz prikaza Sonje Bulešić

Prva uporaba 'image processing' tehnologije u pučkim knjižnicama Hrvatske

Gradska knjižnica u Zagrebu obilježila je Mjesec hrvatske knjige '93 brojnim izložbama i promocijama novoizašlih knjiga.

Izložba 'Ilustracije iz Hrvatske početnice Ivana Viteza' otvorena je 10. studenog 1993. godine u prostoru kataloga. Nakon otvorenja sudionici su se okupili u dvorani čitaonice i razgovarali na temu 'Ilustracija i grafička oprema knjige za djecu'. Prije razgovora sudionicima je prezentirana uporaba 'image processing' tehnologije za prezentaciju ilustracije dječje knjige. Po-

ticaj za korištenje ove tehnologije došao je od Katje Pavičić, koordinatorice za informatizaciju pučkih knjižnica grada Zagreba, a sadržajno ju je koncipirala Ranka Javor, stručna suradnica Matične službe Knjižnica grada Zagreba. Informatičko rješenje i realizaciju omogućilo je poduzeće Kom-PA. Namjera je bila pokazati mogućnosti kompjutorskog medija za prezentaciju jedne od zbirki Hrvatskog centra za dječju knjigu - 'Hrvatski slikari, ilustratori knjiga za djecu'.

U svijetu je već uobičajeno korištenje optičkog diska na kojem se pohranjuju raznovrsni sadržaji publikacija i koji ima mogućnost multimedijskog pristupa. Kao primjer na ovoj prezentaciji sudionici su imali priliku vidjeti pretraživanje jedne američke enciklopedije na optičkom disku. Osim teksta, slike i zvuka, postoji i mogućnost animacije. Za razliku od riječi koje pripadaju različitim jezicima, slike predstavljaju univerzalan jezik razumljiv svima. Slikovnica kao posebna vrsta knjige koristi upravo jezik slika. Na jedan optički disk pohraniti riječi i slike za oko tri tisuće slikovnica velika je mogućnost prezentacije upravo jedne ovakve zbirke. Skenirani su po jedna ilustracija nagrađenih slikovnica i fotografija te kratak tekst o autoru ilustratoru, a sve je povezano s uobičajenim kompjutorskim pretraživanjem gdje su na ekranu dostupni svi podaci o publikaciji. Korištenje animacije pružilo bi dodatne sadržaje, bilo bi moguće prikazati slikara kako radi ili povezanost crtanog filma i slikovnice. Napravljen je mali ali reprezentativan izbor pet hrvatskih autora ilustratora.

Ranka Javor

Ravnateljica Knjižnica grada Zagreba, gospođa Anka Katić-Crnković, uputila je Društvu Rješenje o izvršenju Općinskog suda u Zagrebu, od 29. lipnja 1993. U rješenju se traži iseljenje Gradske knjižnice u roku od osam dana iz zgrade Novinarskog doma na Rooseveltovom trgu 4, u kojem se Gradska knjižnica nalazi od 1937. godine. Naš bi komentar zacijelo bio drukčiji da se u međuvremenu nije našlo privremeno rješenje za smještaj Knjižnice u Starčevićevom domu. Prema zadnjim vijestima Gradska knjižnica prestala je s radom za korisnike u sadašnjem prostoru u veljači 1994. i počele su pripreme za preseljenje.

SKUPOVI, STIPENDIJE, PREDAVANJA

■ U Ljubljani je 24. i 25. rujna 1992. godine održano savjetovanje 'Knjižnice in informacijska politika' u organizaciji Zveze bibliotekarskih društava Slovenije. Skupu je prisustvovalo preko 350 sudionika, a Hrvatsko bibliotekarsko društvo predstavljala je Branka Turkulin. Rad savjetovanja odvijao se u blokovima od kojih su neki bili zajednički, a neki namijenjeni radu u sekcijama. Na temu informacijske politike održani su referati: Organizacija in upravljanje razvoja COBISS, Narodna in univerzitetna knjižnica tudi v prehodnje obe vlogi, Informacijska politika na području gradiv posebnih zbirki, Knjižnice in uporaba bibliografskih servisa, Drobni tisk kot stalna informacija. Sekcija za šolske knjižnice ZBDS i Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport organizirali su pedagoške radionice. U prvom bloku paralelno su se održavali okrugli stolovi u okviru pojedinih sekcija. U drugom bloku održan je okrugli stol 'COBISS'. Za vrijeme trajanja savjetovanja sudionici su se mogli upoznati s Kooperativnim online bibliografskim sistemom i servisima (COBISS/OPAC). Bile su izložene fotografije i podaci o razorenim knjižnicama u Hrvatskoj, a u pauzama je prikazivana videovrpca o posljedicama razaranja Naučne biblioteke Dubrovnik.

Iz prikaza Branke Turkulin

■ Društvo austrijskih bibliotekarki i bibliotekara organiziralo je od 29. rujna do 3. listopada 1992. godine 22. austrijsku skupštinu bibliotekara na temu 'Stara knjiga i novi mediji' u Železnom (Eisenstadt). Kao gošća Austrijskog društva imala sam priliku prisustvovati tom skupu, tijekom kojeg su brojni članovi toga društva, ali i oko stotinu inozemnih gostiju preplavili gradić Železno i njegov Kongresni centar.

O pojedinim segmentima glavne teme skupa raspravljao je veći broj komisija Austrijskog društva. Na otvorenju skupštine 30. rujna 1992. dr. Franz Georg

Kaltwasser iz Bavarske državne knjižnice održao je nadahnuto uvodno predavanje pod naslovom 'Stara knjiga i novi mediji: u budućnosti zajedno. Za slobodan pristup informacijama'. U ime inozemnih gostiju prisutne je pozdravio dugogodišnji predsjednik IFLAe dr. Hans-Peter Geh.

Spomenimo samo glavna predavanja koja su održana u nastavku prijepodnevnog svečanog otvorenja: Centar za korištenje različitih medija u novoj zgradi Sveučilišne knjižnice Graz, Stara knjiga u doba novih medija, Knjižnična mreža u Austriji i novi mediji u kataložnoj sustavi u BIBOS-u, Knjižnični sustavi u austrijskim znanstvenim knjižnicama i perspektive.

Za predstavnike društava iz gotovo cijele Evrope organiziran je okrugli stol o upravljanju bibliotekarskim društvima. Predstavnicima su iznosili svoja iskustva i gledišta o pitanjima što su najvažniji zadaci pojedinih društava, financiranje rada društva, struktura društva, rad na dobrovoljnoj osnovi i profesionalni rad, izdavačka djelatnost, te što pojedino društvo očekuje od međunarodnih bibliotekarskih udruga (IFLA, EBLIDA).

U ime HBD-a obavijestila sam kolege o stradanjima knjižnica i njihovih djelatnika u ratu u Hrvatskoj, te svakom sudioniku okruglog stola poklonila mapu s tekstualnim i slikovnim prilogima o tome.

U predvorju Kongresne dvorane postavila sam pred početak Skupštine izložbu 'Ranjene knjižnice u Hrvatskoj', koja je odmah privukla pažnju posjetitelja. Iako su dotada kolege iz Austrijskog društva sudjelovali u akciji 'Susjed u nevolji', mnogi od njih su tek ovom prilikom spoznali razmjere uništavanja knjižnica u Hrvatskoj. Za vrijeme održavanja Skupštine je na lokalnom radiju Gradišće emitirana obavijest o izložbi i razgovor sa mnom. Za sudionike Skupštine organiziran je svečani prijem u Dvorcu Esterhazy u Železnom, koji je bio obilježen folklorom gradišćanskih Hrvata. Poseban muzički doživljaj bio je

koncert Haydnovog zbora u Haydnoj dvorani istog dvorca. Imala sam priliku posjetiti i Pokrajinski arhiv s knjižnicom u Železnom. Posljednji dan upoznali smo još neke znamenitosti Gradišća. Cijeli je skup bio popraćen demonstracijom programskih paketa i opreme za knjižnice, te izložbama izdavača. Kako bi ovaj susret završio u duhu glavne teme i u opuštenom raspoloženju, na zajedničkoj se večeri uz specijalitete vinorodnog Gradišća pojavila torta u obliku stare knjige ali s potpisom sponzora EDV (AOP). Dobra organizacija i gostoljubivost domaćina doprinijele su uspjehu ovog međunarodnog skupa u Gradišću.

Daniela Živković

■ Od 18. do 27. kolovoza 1992. održan je u Stuttgartu međunarodni seminar posvećen opremanju knjižnica. Sudionici su bili bibliotekari i drugi stručnjaci (arhitekti, poduzetnici) iz Njemačke i zemalja bivšeg socijalističkog bloka, od kojih su bile zastupljene Bugarska, Češka, Estonija, Hrvatska, Letonija, Mađarska, Poljska, Rumunjska, Rusija i Slovačka. Seminar u organizaciji Njemačkog bibliotekarskog instituta (Deutsches Bibliotheksinstitut - DBI) sastojao se od trodnevnog savjetovanja s referatima i diskusijama i studijskog putovanja, tijekom kojega su sudionici posjetili poduzeća koja se bave opremanjem knjižnica i nove te novopremljene knjižnice u pokrajini Baden-Württemberg.

U. Kissling, koja u DBI vodi informacijsku i savjetodavnu službu za izgradnju i opremanje knjižnica, prikazala je djelatnost i radna iskustva svoje službe, dok je W. Henning, profesor na Visokoj školi za bibliotekarstvo u Stuttgartu, govorio o razvitku izgradnje i opremanja knjižnica u Njemačkoj. I. Blackovicova iz Bratislave prikazala je novo uređene narodne knjižnice i knjižnicu Goethe-Instituta u Bratislavi, koja je potpuno opremljena slovačkim namještajem. D. Sečić svoje je izlaganje posvetila novoj

zgradi NSB u Zagrebu, L. Muranyi iz knjižnice Mađarske akademije znanosti prikazao je nove prostore svoje knjižnice, koja je 1988. preseljena u namjenski preuređenu staru zgradu. Izlaganja su imali i kolege iz Češke, Estonije, Rusije, Bugarske i Poljske. U okviru seminara održan je Okrugli stol 'Od ideje do realizacije' koji je vodila H. Jouly, savjetnik za izgradnju narodnih knjižnica u Njemačkoj. Sudionici seminara posjetili su novu Gradsku knjižnicu u Reutlingenu i nekoliko poduzeća koja prodaju opremu i pružaju usluge knjižnicama.

D. Sečić

■ Jednodnevni simpozij 'Sveučilišne knjižnice između sveučilišta i javnosti' održan je 9. studenoga 1993. u maloj svečanoj dvorani Sveučilišta u Beču. Skupu sam prisustvovala kao predstavnica Hrvatskoga bibliotekarskog društva. Simpozij je organiziralo Društvo austrijskih bibliotekarki i bibliotekara, a za izbor upravo te teme bilo je više povoda. Naime, tih dana se u Austriji donosio Zakon o sveučilištu, što će se odraziti na cjelokupno austrijsko knjižničarstvo. Drugi povod bio je odlazak u mirovinu dvaju ravnatelja knjižnica i nekadašnjih predsjednika Austrijskog društva, dr. Magde Strebl, generalne direktorice Austrijske nacionalne biblioteke (NB) te dr. Ferdinanda Baumgartnera, ravnatelja Sveučilišne knjižnice Beč.

Predavanja na temu održali su rektor Sveučilišta Beč, ravnatelj vodećih knjižnica u Austriji, te predstavnica Ministarstva za znanost i istraživanje. S različitih gledišta osvijetlili su vezu između sveučilišta i sveučilišnih knjižnica. Dosad je na osnovi Reforme sveučilišnih knjižnica, koja je u Austriji započela 1975. godine, ravnatelj sveučilišne knjižnice bio neposredno odgovoran ministru za znanost i istraživanje. Za razliku od toga novi Zakon o sveučilištu predviđa jaču povezanost između rektora sveučilišta i ravnatelja sveučilišnih knjižnica. Postavilo se pitanje kako će se taj novi zakon odraziti na poslovanje sveučilišnih knjižnica. Tako npr. može li kompjuterski centar sve-

učilišta zadovoljiti potrebe knjižnice, kakvo će mjesto unutar sveučilišta zauzimati bibliotečni projekti itd. Mnogi su smatrali da su sveučilišta i njihove knjižnice zajedno kovači svoje sreće. Pozvani predavači iz Njemačke i Švicarske iznijeli su svoja iskustva. Razvila se živa rasprava iz koje je proizašlo da je tema vrlo zanimljiva za sve zemlje sudionice.

Skup je završen istog dana svečanošću u Bečkoj vijećnici, na kojoj su gospođi dr. Strebl i gospodinu dr. Baumgartneru uručena visoka odlikovanja Pokrajine Beč.

Daniela Živković

■ Od 12. do 14. kolovoza 1993. godine održana je u Györu 25. skupština Saveza bibliotekara Mađarske na temu 'Umjetnost i knjižnice'. Skupština je počela plenarnom sjednicom koju je otvorio dr. Tibor Horvath, predsjednik Mađarskog bibliotekarskog društva. Na plenarnoj su sjednici podnesena četiri referata: 'Umjetnine i mediji', 'Hoće li biti mađarskoga glazbenog izdavaštva', 'Izdavaštvo - knjižnice - život' i 'Umjetnine i knjižnice'. Sljedeći dan rad se odvijao u pet sekcija: Sekciji za audiovizualne, bibliografske i društvene znanosti s temom 'Informacije u umjetnosti - umjetnost u informacijama'; Sekciji knjižničara dječjih knjižnica i čitaonica s temom 'Uloga umjetnosti u poticanju čitanja'; Sekciji za umjetničke i muzejske zbirke s temom 'Uloga benediktinaca u razvoju mađarske knjižne kulture'; Sekciji fakultetskih knjižnica s temom 'Veza između sveučilišnih knjižnica i vanjskih korisnika'; Društvu nastavnika bibliotekarstva i Sekciji za glazbu s temom 'Glazba i knjižnice'. Skupu je u ime Hrvatskoga bibliotekarskog društva prisustvovala Kornelija Petr koja je sudjelovala u radu Sekcije fakultetskih knjižnica i uručila dr. Tiboru Horvathu publikaciju 'Wounded Libraries in Croatia'.

Iz prikaza Kornelije Petr

■ U Mariboru je od 22. do 24. rujna 1993. održana 10. skupština Zveze bibliotekarskih društava Slovenije. U okviru skupšti-

ne odvijalo se i stručno savjetovanje na temu 'Knjižnice - oblikovanje in ponudba informacij'. Materijali sa skupštine objavljeni su u časopisu 'Knjižnica'. Održavanje skupštine financijski su poduprli domaći i inozemni pokrovitelji. Skupštini i savjetovanju prisustvovali su i predstavnici Austrijskog, Mađarskog i Hrvatskoga bibliotekarskog društva kao počasni gosti. Naše je Društvo predstavljala Aleksandra Horvat. Za predsjednika Zveze u drugom je mandatu izabran Ivan Kanič, sadašnji v. d. ravnatelj NUKa.

A. H.

■ Od 6. do 10. prosinca 1993. u organizaciji Otvorenog društva za Albaniju održan je seminar namijenjen stručnom usavršavanju bibliotekara. Seminaru je prisustvovalo sedamdesetak bibliotekara, po jedan predstavnik iz svake albanske knjižnice. O slobodnom pristupu informacija govorila je Marianna Tax Choldin, sa Sveučilišta u Illinoisu u SAD, o informatizaciji knjižnica i uz to vezanim standardima Bohdana Stoklasová i Martin Svoboda iz Nacionalne knjižnice u Pragu, a o školovanju za profesiju Aleksandra Horvat. U okviru seminara organiziran je i posjet predavača knjižnicama u Tirani i Draču.

■ Stipendiju Soros, koja se dodjeljuje bibliotekarima iz zemalja Srednje i Istočne Europe, za tromjesečni boravak u Kongresnoj knjižnici u SAD u 1992. godini dobila je Aleksandra Horvat. U 1993. godini među 12 izabranih stipendista nije bilo predstavnika iz Hrvatske. Natječaj za 1994. oglašen je u siječnju u dnevnom tisku. O konačnom izboru stipendista odlučuje posebna komisija u Kongresnoj knjižnici. Stipendija omogućuje stjecanje iskustva o bibliotekarstvu i knjižnicama u SAD, ali i proširivanje znanja o bibliotekarstvu u zemljama Srednje i Istočne Europe.

■ Mortenson Center za međunarodne bibliotekarske programe Sveučilišta u Illinoisu, u SAD, raspisuje natječaj za dodjelu stipendije Getty za bibliotekare koji rade s grafičkom građom, tj. u grafičkim zbirkama,

muzejskim knjižnicama itd. Stipendija je namijenjena bibliotekarima iz zemalja Srednje i Istočne Europe. Stipendisti će boraviti u knjižnici za umjetnost i arhitekturu Sveučilišta u Illinoisu, a u toku boravka posjetit će niz drugih knjižnica i prisustvovati Godišnjem sastanku Sjevernoameričkog društva za umjetničke knjižnice (ARLIS/NA). Rok za podnošenje prijave je 1. travanj 1994.

■ U Hatfieldu u Velikoj Britaniji održat će se 7. i 8. rujna 1994. izložba proizvođača knjižničnih informatičkih programa i datobaza LIBTECH International. U okviru izložbe predstavnici britanskog Bibliotekarskog društva, Britanske knjižnice, ASLIBa, Instituta informacijskih stručnjaka i drugih vodećih britanskih ustanova održat će oko četrdesetak stručnih skupova i seminara. Organizatori su ove godine ukinuli kotizaciju za knjižničare iz zemalja Srednje i Istočne Europe.

■ Proljetna škola školskih knjižničara održana je u Crikvenici u svibnju 1992. i ponovno u svibnju/lipnju 1993. Za kontinuitet rada Proljetne škole ponajprije valja zahvaliti Zavodu za školstvo Republike Hrvatske - Referada Rijeka, općini Crikvenica, Katedri za bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Hrvatskom bibliotekarskom društvu i nekolicini entuzijasta koji su se nesebično zalagali u radu škole.

Škola izdaje informativno glasilo 'Školski knjižničar', a napokon je tiskan i 'Zbornik proljetne škole'.

Proljetna škola okuplja školske knjižničare i sve one koji su se profesionalno, neposredno ili posredno dokazali kao relevantni sugovornici na temu školske knjižnice.

Glavne su teme ovih dviju Proljetnih škola bile: istraživački rad učenika u školskoj knjižnici te metodologija istraživanja i izrada učeničkih radova, strukturiranje programskih odrednica kulturne i javne djelatnosti

školske knjižnice, čitateljski interesi učenika i mogućnosti knjižničara u stvaranju ukusa i poticanje čitanja, te funkcija školske knjižnice u promicanju kulture čitanja. Okupivši mnoge sudionike Proljetna škola je urodila mnoštvom relevantnih tema i priloga koji su na neki način zaokružili promišljanje osnovnih tema sa stručno bibliotekarskog i pedagoško obrazovnog aspekta.

Višnja Bošnjak

■ U okviru Mjeseca hrvatske knjige '93 Nacionalna i sveučilišna biblioteka organizirala je okrugli stol na temu 'Značenje CIPa i ISBNa za izdavaštvo i knjižničarstvo'. Skup je održan 11. 11. 1993. godine u prostorijama Izdavačkog poduzeća 'Školska knjiga'. Referat pod naslovom 'ISBN u Hrvatskoj i novi trendovi', koji je izložila Daniela Živković, prikazao je početak rada Hrvatskog ureda za ISBN. U referatu 'Značenje CIP programa i njegova realizacija u Hrvatskoj' Davorka Pšenica se osvrnula na dosadašnju praksu u Hrvatskoj te ukazala na mogućnosti još bolje promidžbe knjige kod nas i u svijetu. 'UDK u CIP zapisu' bio je naslov referata Marte Softa koja je istaknula da je jedna od temeljnih pretpostavki za ujednačeno klasificiranje prema UDK u našim knjižnicama uporaba suvremenih UDK tablica na hrvatskom jeziku s abecednim predmetnim kazalom. Opisano je osnivanje UDCC u Hagu, promjene nastale u UDK tablicama i dan je izvještaj o prevođenju tablica na hrvatski jezik u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci. U referatu 'Prikaz CIP programa na međunarodnoj razini', Dorica Blažević je izložila praksu nekih zemalja u kojima se taj program već dulje vrijeme odvija, načine na koji pojedine zemlje primjenjuju Preporuke za katalogizaciju u publikaciji. Na primjeru Priručnika za CIP Kongresne knjižnice istaknula je važnost takvog priručnika. Istaknula je

potrebu za boljim marketinškim djelovanjem Ureda za CIP. 'Iskustva Naučne biblioteke u Puli na CIP programu' prikazala je Marija Peter-Lorenzin, naglasivši da je ostvarena suradnja na tržišnoj osnovi sa svim izdavačima na području Istre. S izdavačima se posluje na osnovi ugovora koji obvezuje obje strane, a izdavača i na to da publikaciju pokloni neposredno po izlasku iz tiska. Istaknula je da postoje neujednačenosti u zapisima koji se rade u Hrvatskoj i to u klasifikacijskim oznakama, opsegu zapisa i unosu ISBNa. O 'CIP programu u Naučnoj biblioteci Rijeka' govorila je Neda Glavičić u prikazu rada svoje knjižnice na tom programu od 1983. do danas, kad su u program uključeni svi značajni izdavači u riječkoj regiji, pa čak i autori koji knjigu objavljuju u vlastitoj nakladi. Programom CIP obuhvaćeno je 90% izdavačke produkcije u tom području. Obveza je izdavača da Naučnoj biblioteci pokloni tri primjerka publikacije za koju je zatražio CIP.

D. Blažević

■ U prosincu 1993. anketirani su korisnici fakultetskih knjižnica u Zagrebu. Upitnik je trebao pokazati u kojoj su mjeri studenti i drugi korisnici fakultetskih knjižnica zadovoljni sa stanjem u svojoj knjižnici i uslugama koje im ona pruža. Upitnik su sastavile Vesna Turčin, Marija László i Aleksandra Horvat, anketiranje su obavili studenti bibliotekarstva, a odgovore je obradila i prikazala, na skupu održanom u Društvu sveučilišnih nastavnika 16. prosinca 1993., Vesna Turčin. Upitnici su pohranjeni u bazi BDI u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci i mogu se dobiti na uvid. Odgovori ukazuju da našim fakultetskim knjižnicama nedostaje nova literatura, CD-ROMovi, pristup u baze podataka, ali i to da studenti visoko ocjenjuju ljubeznost i stručnost knjižničara.

Hrvatsko bibliotekarsko društvo pod pokroviteljstvom Ministarstva za znanost i tehnologiju organizira Savjetovanje o primjeni kompjutera u knjižnicama u Republici Hrvatskoj.

Savjetovanje će se održati u Zagrebu u novom kongresnom centru Elektrotehničkog fakulteta 23. i 24. lipnja 1994. godine.

NOVI NASLOVI

U ovoj rubrici objavljujemo podatke o novim publikacijama iz bibliotekarstva i srodnih područja koje je objavilo Društvo ili koje je uredništvo primilo na poklon. Podaci o cijeni navedeni su kad su poznati.

■ Wounded libraries in Croatia. Zagreb : Croatian Library Association, 1993. 58 str. : ilustr. ; 24 cm. Posebna izdanja = Publications ; vol. 6. ISBN 953-6001-00-4 : 5 DEM

■ ISBD(NBM) : međunarodni standardni bibliografski opis neknjižne građe. Prerađeno izdanje. Zagreb : HBD, 1993. 93 str. ; 30 cm. Povremena izdanja Hrvatskoga bibliotekarskog društva ; knj. 10. ISBN 953-6001-01-2 : 50.000 HRD

■ Aleksandar Stipčević. Cenzura u knjižnicama. Zagreb : Filozofski fakultet, Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti, 1992. VI, 170 str. ; 24 cm. Radovi Zavoda za informacijske studije ; knj. 3. Niz Knjižničarstvo ; knj. 1. ISBN 86-80-279-78-1 : 10 DEM

■ Srećko Jelušić. Struktura i organizacija knjižničnih susta-

va. Zagreb : Filozofski fakultet, Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti, 1992. VI, 122 str. ; 24 cm. Radovi Zavoda za informacijske studije ; knj. 4. Niz Knjižničarstvo ; knj. 2. ISBN 86-80-279-78-X : 10 DEM

■ Obrada jezika i prikaz znanja. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 1993. 247 str. ; 24 cm. Radovi Zavoda za informacijske studije ; knj. 5

■ Tatjana Aparac-Gazivoda. Teorijske osnove knjižnične znanosti. Zagreb : Filozofski fakultet, Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti, 1993. 220 str. ; 24 cm. Radovi Zavoda za informacijske studije ; knj. 7. Niz Knjižničarstvo ; knj. 3. ISBN 953-175-016-5 : 20 DEM

■ Guide to university libraries of the work community Alps-

Adria. 2nd ed. Maribor : University of Maribor, Institute of Information Sciences, 1992. 276 str. ; 24 cm.

ISBN 86-82047-02-0

■ Hrvatski iseljenički tisak : katalog serijskih publikacija. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna biblioteka, 1993. III, 43 str. ; 29 cm

■ Tatjana Blažeković, Branka Furlan. Knjižnica osnovne škole. Ponovljeno i prerađeno izd. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna biblioteka, 1993. VIII, 237 str. : ilustr. ; 24 cm.

ISBN 953-6000-12-1 : 30 DEM (za bibliotekare 15 DEM)

■ Standardiziranje katalogne obrade stare i rijetke tiskane građe. Zagreb : NSB, 1993. 175 str. ; 25 cm 40.000 HRD

■ Kalendar godišnjica : 1994. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1993. 20.000 HRD

Nova izdanja Micro CDS/ISISa i UNESCOv CD-ROM za 1993.

UNESCO dalje razvija programsku opremu Micro CDS/ISIS. Od prvoga izdanja, tzv. Micro CDS/ISIS Version 1.0 nedavno se pojavilo izdanje Micro CDS/ISIS Version 3.07. Uz osnovnu se programsku opremu pojavljuju i posebno razvijena pomagala za unos, isporuku, prihvatanje, ispravljanje i pretraživanje podataka. Posebno je zanimljivo sučelje za pretraživanje tzv. HEURISKO. U novim se izdanjima redovito pojavljuje tekstualna datnica nazvana read.me u kojoj se opisuju nove mogućnosti i navode sve prethodne promasi (bugs) koji su u novome izdanju uklonjeni.

Sva su izdanja Micro CDS/ISISa do izdanja 3.0 radila samostalno, a izdanje 3.0 i dalje mogu raditi u mreži. To znači da se podaci mogu unositi i pretraživati na više radnih postaja, a datobaza ostaje cjelovita. U takvu su okružju potrebna manja ograničenja, pa se za vrijeme nadopune glavne datnice ili tvorbe rječnika datobazi ne može pristupiti. U programsku je opremu

ugrađena svojevrsna zaštita koja onemogućuje pristup datobazi, ako se odvija jedan od navedenih postupaka.

Mrežni se rad u CDS/ISISu 3.03 uspješno provodi pri Humanitarnoj ekspertnoj grupi (kratica HEG, voditelj dr. Silva Mežnarić), Zagreb, Tomislavov trg 21, tel. 441-736, sredstvima zaklade Soros Humanitarian Foundation, Predstavništvo za Hrvatsku, Krvavi most 2, Zagreb. U HEGu je u mrežnome sustavu LANTASTIC povezano pet samostalnih radnih postaja, a podaci se unose u datobaze IN-DEP i SERIAL koje su za potrebe prikupa podataka o čovječjim pravima u CDS/ISISu pripremili pri Human Rights Information and Documentation Systems (HURIDOCS, 2 rue Jean-Jacquet, 1201 Ženeva, Švicarska). Također je u istoj ustanovi za potrebe indeksiranja dokumenata u mrežnom CDS/ISISu razvijen sustav za izradu thesaurusa izbjegličkoga nazivlja.

UNESCOv CD-ROM 1993 sa-
držuje deset datobaza kojima se

rukuje na način Micro CDS/ISISa. To su: UNESBIB, AIDS, IAU-DOC, IBEDOCS, ICOMSIS, DARE, ENERGY, ISISDIF, UNESDATA, UNESIS. U njima su sadržani podaci o UNESCOvim izdanjima (UNESBIB), podaci vezani za naobrazbu (AIDS, IAUDOC, IBEDOCS), podaci o kulturnoj baštini (ICOMSIS), o društvenim znanostima (DARE), o izvorima energije (ENERGY) te o UNESCOvim datobazama (UNESDATA) i uredima (UNESIS). U ISISDIF datobazi navedene su adrese službenih raspisačatelja CDS/ISISa u pojedinim zemljama. U njoj nema podatka o službenom raspisačatelju za Hrvatsku. Međutim, prema usmenoj obavijesti Nacionalna je i sveučilišna biblioteka tu ulogu preuzela u siječnju 1994.

Sve su obavijesti o uvjetima dobivanja programskoga svežnja CDS/ISIS 3.07 dostupne u NSBu. U istoj je ustanovi dostupan i UNESCOv CD-ROM 1993.

Marija László

'A G M' d. o. o.

Javno poduzeće za kulturne, umjetničke, informativne i nakladničke djelatnosti
41000 ZAGREB, Mišanovićeve 28

**GLUMIŠNA KNJIŽNICA
'PROLOG'**

1. ANTOLOGIJA AMERIČKE DRAME
1993. 16x24 cm
Sv.1: 480 str. ; Sv.2: 436 str.
380.000 HRD
2. Erwin Piscator
POLITIČKO KAZALIŠTE
1985. 200, 32 str. ; 12,8x21 cm
44.000 HRD
3. SOVJETSKA KAZALIŠNA AVANGARDA
1985. 352, 32 str. ; 12,8x21 cm
44.000 HRD
4. K. S. Stanislavski
MOJ ŽIVOT U UMJETNOSTI
1988. 421, 32 str. ; 12,8x21 cm
53.000 HRD
5. K.S. Stanislavski
RAD GLUMCA NA SEBI
1: 1989. 416 str. ; 12,8x21cm
53.000 HRD
6. K. S. Stanislavski
RAD GLUMCA NA SEBI
1991. 336 str. ; 12,8x21 cm
53.000 HRD
7. Luigi Pirandello
GOLE MASKE
1992. 632 str. ; 12,8x21 cm
56.000 HRD
8. Dubravko Jelačić Bužimski
SJENE
1988. 208 str. ; 14x8cm
31.000 HRD
9. Tomislav Bakarić
HRVATSKI TRIPTIH
1988. 192 str. ; 14x8cm
31.000 HRD
10. Ivo Brešan
NOVE GROTESKNE TRAGEDIJE
1989. 276 str. ; 14x8cm
31.000 HRD
11. Darko Gašparović
DRAMATIČNA KRLEŽIANA
1990. 256 str. ; 14x8cm
31.000 HRD
12. Zlatan Čolaković
TRI ORLA TRAGIČKOGA SVIJETA
1990. 320 str. ; 14x8cm
31.000 HRD
13. Marijan Bobinac
OTROVANI ZAVIČAJ
1991. 212 str. ; 14x8cm
31.000 HRD
14. Selma J. Cohen
PLES KAO KAZALIŠNA UMJETNOST
1992. 342 str. ; 14x8cm
31.000 HRD
15. D. L. Luce
KORSAKOV
u pripremi
16. Antonija Bogner-Šaban
TRAGOM LUTKE I PRIČALA
u pripremi

17. Branko Hećimović
RAZGOVORI S POMETOM,
DESDEMONOM I POLJSKIM
ŽIDOVOM ILI VELIKA IMENA
HRVATSKOGA GLUMIŠTA
u pripremi

18. Miro Gavran
PACIJENT DOKTORA FREUDA
Hrvat.-engl.-njemač. izd.
1994. 161 str.
58.000 HRD

BIBLIOTEKA ZNACI

19. Branko Despot
VIDOKRUG APSOLUTA
Sv.1: 1989. 172 str. ;
11,5x18cm
24.000 HRD
Sv.2: 1992. 328 str. ;
11,5x18cm
24.000 HRD
20. Ivica Mijačička
BLJEG I DNO
1991. 80 str. ; 14x8cm
23.000 HRD
21. Željko Knežević
U TVOJIM RUKAMA
1992. 76 str. ; 14x8 cm
23.000 HRD

BIBLIOTEKA CRNI DOSSIER

22. Cseres Tibor
KRVNA OSVETA U BAČKOJ
1993. 257 str. ; 24x16 cm
49.000 HRD
23. Ivan Lourenović
EX TENEBRIS: (sarajevski
ratni dnevnik)
1993. 133 str. ; 24x16 cm
79.000 HRD

**BIBLIOTEKA SVJEDOCI
VREMENA**

24. Dražen Lalić
TORCIDA-POGLED IZNUTRA
1993. 366 str. ; 13,5x20 cm
75.000 HRD
25. Ivica Mlivočič
PAPE I HRVATI
1993. 252 str. ; 13,5x20 cm
96.000 HRD

**BIBLIOTEKA THECA
CROATICA**

26. Luko Paljetak
BDJENJE
1994. 71 str. ; 12x19 cm
29.000 HRD
27. Hrvoje Hitrec
SMOGOVCI U RATU
1994. 156 str. ; 12x19 cm
45.000 HRD

BIBLIOTEKA GOSPODARSTVO

28. Josip Deflippis
OBITELJSKA GOSPODARSTVA
HRVATSKE
1993. 248 str. ; 16x24 cm
64.000 HRD
29. Nada Madarević
STATISTIKA
1994. 136 str. ; 16x24 cm
51.000 HRD

30. Grga Jelačić
KAKO JE
KRIZU
1994. 192 str.

56625

EKONOMSKA BIBLIOTEKA

31. J. Robinson i J. Eatwell
UVOD U SUVREMENU
EKONOMIKU
1990. 380 str. ; 17x24 cm
49.000 HRD
32. Franco Modigliani
RASPRAVA O
STABILIZACIJSKOJ POLITICI
1991. 206 str. ; 17x24 cm
49.000 HRD
33. James E. Meade
INTELIGENTNA EKONOMSKA
POLITIKA
1990. 132 str. ; 17x24 cm
49.000 HRD

BIBLIOTEKA POVJESNICA

34. Damir Agičić
TAJNA POLITIKA SRBIJE U
XIX. STOLJEĆU
u pripremi

POSEBNA IZDANJA

35. Zoran Filipović
DNEVNIK SMRTI :
fotomonografija
1992. 176 str. ; 24,5x33 cm
178.000 HRD
36. Slaven Letic
DIVLJE MISLI
1993. 186 str. ; 16,7x24 cm
49.000 HRD
37. Vinko Brešić
AUTOBIOGRAFIJE
HRVATSKIH PISACA
u pripremi
38. Mithad Kozličić
HRVATSKO BRODOVLJE
Hrv.-engl.-talij. izd.
U suradnji sa Splitskim
književnim krugom
1993. 272 str. ; 23x31 cm
577.000 HRD
39. Martin L. Weitzman
EKONOMIJA UDJELA
1993. 196 str. ; 12x19,5 cm
Suizdavač: 'August Cesarec'
44.000 HRD
40. Konstantin Porfirogenet
O UPRAVLJANJU CARSTVOM
Suizdavač 'August Cesarec'
1994. 204 str. ; 16x24,5 cm

PLIMA : časopis za dramu i prozu
22x32 cm. Izlazi tromjesečno.
Pretpлата za 1994. god.:
80.000 HRD

'A G M' d.o.o.
Zagreb, Mišanovićeve 28
tel.: 041-418-646, 419-209
fax: 041-449-881

KNJIŽNICAMA ODOBRAVAMO
25% POPUSTA